Toimetus: Tallinn, Pikk tänav nr. 54.
Kõnetraat 16-32.
Toimetuse kõnetunnid kella 10—11 ennelõunat.
Tarvitamata jäänud käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasisaatmiseks postmarke ei ole juurde lisatud.
Talitus ja arvepidamine Pikk tän nr. 54/56.
Tel. 3-53. Talituse kõnetunnid kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht", Tallinnas.
Talitus on avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused tulevad ära anda hiljemalt k. ½12-ni ilmumise eelpäeval.

RAHWALEHT

Ilmub igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

Üksiknumbri hind 5 senti
Tellides postiga: 1 kuu peale 75 senti
3 „ „ kr. 2.25 „
½ aasta „ „ 4.25 „
Väljamaale pool kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid Eestis. Aadressi muutmine 25 senti.
Kuulutuste hind: Kuulutuste küljel 5 senti millimeeter ühel veerul, esimesel küljel — 10 senti, tekstis kuulutuskirjaga — 12 senti ja teksti kirjaga — 15 senti. Teenistuse ja korteri otsimise kuulutused poole hinnaga.
Kuulutuste ja tellimiste vastuvõtmine lehe kontoris, Kullassepa ja Kuninga tänava nurgal, kõnetraat 3-40.

Nr. 69. Laupäewal, 15. juunil 1929. a. 7. aastakäik

Suwituspilte.

Geri.

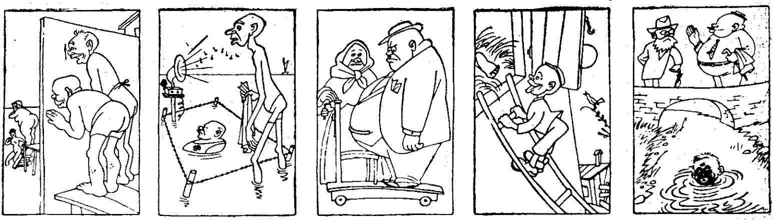

„See paksem daam on meie direktori kihlatu!"
„? ?"
„Tal on paremal pusal sündimisemärk!"

„Oo, siin supleb ekstsellents!"

„Kurask, kuu jooksul kümme kilo kergemaks jäänud! Selle kaotuse peab riik mulle wäljamaksma!"

„Ehee, siin wõib ühe ööga rohkem tarkust kogeda, kui koolis kümne aastaga!"

„Miks te oma poissi siin mudasesse kraawis supelda lasete?"
„Tahan poisist poliitikamehe kaswatada!"

„Kollane lind" teel Euroopasse.

Kolm lendurit ja noor krokodil ookeani lennul.

Oodati Pariisi reedel peale lõunat.

New-York, 14. juunil. Prantsuse ookeanilennuk „Kollane lind" kolme lenduriga startis neljapäewal lennuks Pariisi.

New-York, 14. juunil. Prantsuse lennuk „Kollane lind" kolme sõitjaga oli õhtu tulekul enam kui 900 miili mere peal. Ameerika aurikn „Wythmille'i" raadioteate järgi nähti lennukit kell 6.45 Ameerika aja järele 1050 meremiili lõunaida pool Old Orchardi. Selle teate järele lendas lennuk 105 klm. tunnikiirusega; see kiirus tohiks weel suureneda, kui lennuki bensiinikoorem kergeneb. Teised teated pole lennukist mingit teadet saanud. Hea ilma puhul wõib „Kollane lind" Pariisi jõuda 28 lennutunniga.

Pariis, 14. juunil. Hommikulehtede teatel oodatakse „Kollast lindu" Le Bourget lennuwäljale reedel hilisel pealelõunal.

Õnneloomana on lennukipardal noor krokodil „Kupus". Ookeanil walitseb üldiselt ilus ilm ja ida tuul. Lenduritel jatkub bensiini 36 tunniks.

Mustus „Estonia" piimapudelis.

Neljapäewal teatas S. Tartu mnt. nr. 78 kaupluse pidaja Eduard Misler politseile, et tema wõtnud V. K. „Estonialt" pudelipiima, ühes pudelis olnud piim täis mustust. Asja kohta tehti protokoll.

Samal päewal tehti protokoll S. Juhkentali tän. nr. 41 asuwa toiduainetekaupluse omaniku Libichi peale sellepärast, et ta müüs oma kaupluses lahtist piima, kuna tal piimamüük pole seal lubatud.

J. Link'i
jalatsikauplused
Walli tän. 4 ja S. Pärnu mnt. 8
soowitawad suures walikus
J.LINK
suweundiseid.
Wastupidawaid, elegantseid jalanõusid wiimase moe järele. Iseäranis suures wäljawalikus Rootsi Tre-Torn ja Inglise suwe- ja rannakingi. Riigi- ja omawalitsusteenijatele müük orderitega. Wõetakse weel orderilepinguid wastu.

Kuningas muutus eraisikuks.

Berliin, 14. juunil. Kuningas Fuad andis neljapäewa õhtul Egiptuse saatkonnas eine presidendile ja walitsusele, millega lõppes Egiptuse kuninga ametlik külaskäik Berliinis. Kuid kuningas jääb Saksamaale erawiisil weel 12 päewaks.

Sõjatont Kauges Idas.

Wene wäeosad Mongooliasse tungimas.

Jaapan ei jää pealtwaatajaks.

London, 14. juunil. „Daily Telegraph" awaldab oma Pekingi kirjasaatjalt erutawa telegrammi nõukogude Wene wäeosade sissemarssimisest Mongooliasse, wastuabinõuna hiinlaste kallaletungile Wene konsulaadile Harbinis. See teade pole teiselt poolt weel kinnitamist leidnud. Kindral Tshanghsüe, üks Tshangtsolini poegadest, olewat ühes telegrammis Nankingi walitsusele kinnitanud, temal olewat küllast sõjamehi, tagasi lüüa nõukogude Wene igat pealetungi. Sellest hoolimata on Nankingi walitsus konwerentsi kokku kutsunud, et läbi rääkida diplomaatiliste abinõude üle Wene sõjaetungi wastu. Juhtumisel, kui wenelased tõepoolest ette wõtawad suurewiisilise pealetungi, mis tõsiselt wõiks ähwardada Mandshuuriat, on oodata wahelesegamist Jaapani poolt.

Rahwasteliit — wähemusrahwuste kaitseks.

Esmaspäewal algasid Rahwasteliidu nõukogu järjekordsed istangud, mis seekord peetakse Hispaania pealinnas Madridis. Kõneaineks on seekord peaasjalikult wähemusrahwaste küsimus, kelle õigused ja kultuurilise arenemise wabadused paljudes riikides ikka weel kindlustamata. Saksamaa ettepanekul tuleks luua Rahwasteliidu juure eriline asutus, kelle poole wõiksid pöörata kaitse saamiseks wähemusrahwused, kui nende õigusi kusagil rikutakse. Pildil esiplaanil näeme Primo de Riverat (silinder käes) tema kõrwal paremal pool Briand, pahemal pool Ungari peaminister krahw Bethlen.

Hollandis olid neil päewil suured pidustused kuningaema Emma Hollandisse saabumise 50. aastapäewa puhul.

Pildil: Kuninganna Emma ja kuninganna Wilhelmine ning prints Henrik sõidawad paraadtõllas läbi Amsterdami tänawate.

Tellige
„Rahwalehte"
15. juunist.

Kas riik hakkab korraldama loteriisid?

Praeguste loteriidega pole asi enam korras.

Wastawates ametasutustes on kaalumisel, kas riik ei peaks loteriide korraldamise wõtma oma kätte. Praeguste eraloteriide tulemused on üksteisest ülepakkumise ja igasuguste müügipreemiate tõttu muutunud sedawõrd kehwadeks, et loteriid praegusel kujul ei täida enam oma ülesannet — soetada raha üldkasulikkudele ja kultuurilistele asutustele ja ettewõtetele, keda riik muidu nii-kui-nii peaks toetama rahasummadega. Otstarbekohase korralduse juures loteriid annaks riigile head sissetulekut, sest kui leidub inimesi, kes tahawad katsuda õnne loteriil, siis seda wõib neile wäga hästi wõimaldada ka riik.

Sel kujul korraldada loosimist kui oli läbi wiidud wõidulaen, ei ole mõtet. Wõidulaen oli korraldatud ainult selleks, et raha tõmmata kokku riigikassasse ja mitte suurendada emissiooni, s. o. wälja anda uusi rahamärke. Puhast ülejääki wõidulaen andis wähe, kuna piletid ostetakse tagasi.

Teatawasti lõpeb 100-miljonilise wõidulaenu loosimine weel käesolewal aastal. Wõidulaenu piletid on kõik ära müüdud, riigikassal ei ole neid enam ühtegi, samuti ka Tallinna pankadest on nad ära ostetud. Kuuldawasti olewat neid Scheeli pangal weel wäiksel arwul, kuid piletite hind on nominaalist tundwalt kõrgem.

Armuta woorimees.

Politsei tegi neljapäewal protokolli woorimees nr. 359 peale, kes pani hobusele ülejõu käiwa koorma peale. Hobune ise oli aga wigane ja longas. Woorimehel tuleb selle eest wastust anda

Ringi ümber ilma

Ujuw usuwastane näitus. Ukrainas on enamlised wõimud organiseerinud ujuwa usuwastase näituse Dnjepri jõel. Näitus pannakse peaasjalikult ekskursioonide teenistusse.

Kirikud kinodeks. Jumalailmutuse kirik Moskwas muudetakse warsti nõukogude Wene walitsuse korraldusel ümber söögimajaks. Üks teine Moskwa kirik lõpetab samuti warsti enamlaste käsul jumalateenistused, muutudes kinoteaatriks.

End. president Tafti haigus. End. Põhja-Ameerika Ühisriikide president Taft on kuulu järele raskelt haigestunud. Taft on 72-aastane, ja ta seisukorda peetakse wäga tõsiseks.

Wõttanali. Norfolni kohus mõistis surma 70-aastase wanakese Bentoni, kes oli surmanud oma naabri wihahoos. Kurt wanake pidas ennast kohtusaalis rahulikult üleval ja ära kuulates kohtu otsust kuuldetoru abil, ütles naeratades: „Tähendab, jõuan paradiisi natuke warem kui ise arwasin."

Waese töömehe õnn. Keegi tööline Kirchwärderis, Hamburgi lähedal, kes elas ühes oma naise ja lastega seniajani äärmises puuduses, sai kingituseks loosipileti, mis wõttis nüüd peawõidu 50.000 krooni.

Jääkarude tüli Frankfurti loomaaias. Frankfurti loomaaias tekkis tüli Aljaska jääkarude, pimeda isase ja emakaru wahel lihatüki pärast, mille üks loomaaias käia oli wisanud karude puuri. Loomatalitsutajatel ei õnnestunud tüli lõpetada. Lugu lõppes õige kurwalt, nimelt suri emakaru isase looma tugewate hammustuste tagajärjel.

Uus rekord klaweri kestwusmängus. Wiini lihunikusell Otto Bauer-Nowak on mängides klaweril wahetpidamata 80 tundi, löönud 4 tunni ja 5 minuti wõrra senist rekordi, mis oli üles seatud kellegi kölnlase poolt.

Raadio täna ja homme

Laupäew, 15. juuni.

Tallinn (408). 19: lastetund; 19.30: inf. Jwand: auto walik ja kasutuskulud; 21: päewauudised; 20.15: grammofonimuusika; 21.15: Tantsumuusika Estonia walgest saalist (The Murphy Band).

Pühapäew, 16. juuni.

Tallinn (408). 8.15: kontsert; 8.45: wõimlemine raadio kaudu; Juhatab kehalise kasw. insp. hra Jdla; 9.05: kontserdi järg; 19: põllumajandusline kõne; 19.30: kontsert. Solist Aleksander Arder, bariton; 21.30: päewauudised.

Eilasest tänaseni

Uue walitsuse moodustamise asjus on pinnakatsumised juba käimas, et siis, kui riigikogu kokku astub asi läheks kiiremini. Rühmade esindajad tulewad nõupidamiseks kokku 18. juunil. Ühtlasi on mõte käimas katsuda luua keskrühmade blokki, et tähtsamates küsimustes esineda ühiselt.

— 23. juunil algawad Tallinnas kaitseliidu päewa puhul kaitseliidu wõistlused, kuhu saabub üle maa ligi 2000 osawõtjat.

— Jaanipäewaks tuleb Eestisse rühm end. Soome wabatahtlikke, kes osa wõtsid Eesti wabadussõjast, et siin külastada endisi lahingwälju. Walitsus otsustas anda soomlastele prii sõidu Eesti raudteedel.

— Maailma ilusaimaks neiuks walitt Galwestoni iluduswõistlustel Wiini töösturi tütar, 19-aastane Else Goldarbeiter.

— Rootsi ookeanilendurid olid sunnitud mootoririkete pärast Islandis 4 korda hädamaandumа.

Soome ettepanekul tahetakse alates 22. juunist kõrwaldada wälispassid Eesti ja Soome wahel. Sõit ühest maast teise sünniks siis hariliku isikutunnistusega.

— Kesknädalal jaabus Tallinna 30 Soome keskkooli õpilast, kes jääwad suwitama Eesti perekondadesse. Seega on algus tehtud õpilaste wahetamisega Eesti-Soome wahel, mis peab kaasa aitama mõlema maa lähenemiseks.

— Bessaraabias ja Ukrainas oli kohutaw äikesetorm, häwines mitusada maja, surma sai ligi 30 inimest.

Kodutu inimese surm.

Kirikumõisa tän. nr. 6 elutsew leiwatööstuse omanik Adele Magus teatas neljapäewal politseile, et tema juures käinud juhuslikult puid lõhkumas tundmata elukohata kodanik Johannes Jaani p. Ransberg, kes pärit Weinjärwe wallast, Järwamaalt. Neljapäewa hommikul ta ilmunud jällegi puid lõhkuma. Kuid pole tööle hakanud, öelnud et ta halb wahetab, läheb aeda puhkama. Aia äärmel ta käinud aga autokuuri, kus heitnud põrandal pulbanile magama. Reedepäewal ta leiti sealt surnult.

Järelwaatusel laiba juurest wägiwalla tundemärke ei leitud. Laip toimetati lahkamiskambrisse surma põhjuse kindlaks tegemiseks.

Meie naised leiduritena.

„Suurwaimud" seelikutes. — Meie naistel on raske saada püksinööbist kaugemale. — Mis on Eesti naised leiutanud.

Esimese patendiwõtja Eestis 10. a. eest oli naine.

Kas ka naistel on leiduriwaimu? — Selle küsimuse peale naised toowad ikka ette Marie Curie, kuulsa prantslanna, kes ühes mehe Pierrega leiutas raadiumi ja mehe surma järele iseseiswalt jatkas uurimisi selle imemetalli kallal.

Ka Eestis on naisleidureid.

Kõik, mis puuriw ja juurdlew aju Eestis on wäljamõeldud uut ja algupärast, on märgitud riigi patendiameti raamatutes. Juba üle kümne aasta kantakse raamatutesse ikka uusi leidusi.

Kuid keegi ei taha wist uskuda, et

esimese patendi Eestis wõttis naine,

seega olles ametlikult esimene leidur, kes oma leidusele wõttis seadusliku kaitsetunnistuse. 3. aprillil 1919. aastal märgiti patentide raamatusse järjekorra numbriks „1", s. o. anti wälja esimene patent.

Leidus käsitas küll püksinööpe,

kuid see oli siiski algupärane leidus. Leiduriks oli Ottilie Kies Tartust. Tema leidust kirjeldati järgmiselt: „Aasaga nööpide kinnitamise wiis ilma õmblemata looga sarnase jala ja konnakarbi moodi kahepoolise lehe abil."

Esimene leidus oli poissmeeste huwides,

sest neil ei ole kedagi, kes püksinööpe ette õmbleks ja nööpi, mille peale patent wõeti, wõis igaüks ette panna palju wähema ajakuluga kui läheb selle meetodi kirjelduse läbi lugemiseks.

Järgmise leiduse naiste hulgas tegi Sofie W. Eriksson Tallinnas,

leiutades wargakindla puukasti

pakkimiseks. Kui esimene leidus, s. o. omapärane nööp oli puhtal kujul naiste alalt, teine leidus kuulus juba meeste huwide piirkonda. Kuid see naine omab nähtawasti wõimeid ka suuremate asjade konstrueerimiseks.

Ka kunstlik tee on naise leiutatud.

Ainsana naisleidurina keemiatööstuse alal esineb Eestis Anette Wichman, kes wõttis patendi kunstliku tee walmistamise wiisi peale. Ka see naine omab on pärit Tallinnast.

Anna-Pauline Waldt Tallinnast leiutas hügieenilise wöö.

Kui palju on sellel leidusel tähtsust, selle üle ei saa siin otsustada, kuid leidus tõendab siiski, et ka see naine oma leidurimõistust ja murrab pead selle üle, kuidas meie elamist ja olemist muuta mugawamaks.

Suurema leiduse na

on kaitsetunnistusega warustatud lüpsimasin, mille leiutajaks on Elle Samalia Salenius. Kas ta on eestlanna wõi soomlanna, seda ei ole korda läinud selgitada. Samuti ka seda, kui hästi täitis oma ülesannet tema poolt leiutatud lüpsimasin.

Naised annawad wööle suure tähtsuse.

Kui Anna Waldt leiutas „hügieenilise wöö", siis Anna Wiklemson leiutas „üksikutest lülidest kokku pandud wöö" ja wõttis sellele kaitsetunnistuse, et teised ei teeks järele ja ei kasutaks ilma taisuta tema leidust.

Jälle nööp!

Eestlannadest leidurite loetlus lõpeb Margarethe Sommeriga, elukoht Tallinnas, kes leiutas kerge metallist pesunööbi. Ka sellele nööbile on wõetud kaitsetunnistus.

Wälismaad naisleiduritest on

Eestis patendi wõtnud Berliini naisarst

dr. med. Kelle Katharina Epstein. Tema leidusel on hügieeniline menstruatsiooni mähis.

Sellega oleme jõudnud lõpule Eestis registreeritud naiste leiduste loeteluga. Palju seda ei ole, mis meie naised on leiutanud, ainult kaheksa leidust kümne aasta kohta. Selle aja jooksul on riigi patendiametis wõetud

üldse 1593 patenti.

Naiste 8 leidust wõrreldes protsentuaalselt meeste leidurite arwuga jõuame tahtmatult otsusele, et meie naised leiduritena küll ei saa kuulsaks. Ja mitte üksi see, et leidusid on wähe, waid nad on kõik ka tühised! Leiduste järele otsustades naistel ei ole suurt fantaasiat, sest kõik leidused on tehtud naistele kõige lähematel aladel — nööpide ette õmblemise, lehmade lüpsmise jne. kergendamiseks ja naiste terwishoiu alal.

Kuid seejuures jääb tunne, et

naised teewad wähem rumalusi.

Paljud peast põrunud „leidurid" käiwad ametiasutusi ja kaaskodanikke tülitamas oma „leiduse", igawesti liikuwa masinaga, mida wast juba aastatuhandeid otsitud ja mida iialgi ei leiutata. Kuid naiste hulgas ei ole niisuguseid „leidureid", kes wälja tuleksid mõne päris rumala asjaga. Nad on ikka praktilised. Olgugi see püksinööp, kuid see on iialgi midagi praktilist, kuna paljud mehed tahawad tühja kotti ajada püsti — leida masinat, mis käiks iseendast ilma wälise jõuallikata.

Naiste poolt tehtud leiduste wäike arw on seletataw ka sellega, et

naised seisid senini tehnilisest haridusest eemal.

Alles nüüd öiwad naised ka tehnikumis ja edaspidi wõime neilt oodata suuremat aktiiwsust tehniliste keerdküsimuste lahendamisel.

Et naine wõib leiutada ka midagi suuremat,

selleks toome järgmised näited wälismailt. Ameerikas leiutas mrs. Montgomery uut tüüpi rattad autumasinale, kuna mrs. M. E. Walton esitas patendiametile kaitsetunnistuse saamiseks raudtee elewaatori mudeli. Mrs. Ballinger leiutas masina, mis auruga steriliseerib toiduaineid, kuna mrs. Rosette La Rouge leiutas automaatselt töötawa masina tänawa pesemiseks.

Juba 1879. aastal leidis Margaret Knight masina paberikottide walmistamiseks.

Naine, keda meremehed tunnewad,

on pr. Coston. Ta leiutas signaaltule laewadele ja tema auks nimetatakse seda weel ka tänapäewal „Coston-tuleks". Naine oli ka see, kes leiutas esimese weski maisi jahwatamiseks.

Kõmulise leiduse

tegi hiljuti Poola naiskeemik dr. Jwanowska. Ta leiutas erilise asfaldiwalmistamise wiisi, mille eest temale kokku woolab palju raha. Dr. Jwanowska asfalt, „Cel-asfalt", on äärmiselt odaw ja palju parem senisest asfaldist.

Poeg kägistas isa.

Mõlemad elatanud mehed.

Nõmmel, Apteegi tänawal elutsew Hans Saarman, 80 a. wana, kaebas kohtusse oma poja Johannes Saarmanni, kes umbes 40 aastane. Isa süüdistab poega omawolis, kuna wiimane isa kallale läinud joobnud olekus. Isa seletab: „Poeg ise täis mees, aga päris poisikeseks jäänud. Ja joob kui hull." Juhtumine oli aset leidnud nelipühi esimese püha hommikul. Wana isa lamanud woodis, kui poeg asja eest teist taga tulnud joobnult ta kallale ja hakanud kägistama.

Kohtunik püüab isa ja poega lepitada. Isa on nõus süüdistusest loobuma, kui poeg tema majast wälja kolib. Poeg tähendab, „ega see sinu maja ole, see ema maja." Selle peale seletab kohtunik, et mees on ikka naise wara walitseja.

Lõpuks lepitakse nii, et poeg ühe kuu jooksul wanemate majast wälja kolib.

Argentiinas asutati ÜENÜ osakond.

Argentiinasse rännanud ja Buenos Aireses elutsewate eestlaste poolt on ellu kutsutud eestlasi koondama ja kodumaaga sidemeid pidawa organisatsioonina — Ülem-Eesti noorsoo ühenduse Argentiina osakond. Organisatsioonil on häid lootusi rahuldada kõigi wäljarännanud eestlaste waimlisi huwisid. ÜENÜ Argentiina osakonna juhatuses on: H. Jack, A. Allo, H. Heltsman, J. Kaewats ja R. Söerd. Osakonna aadress: Buenos Aires, Calle Lima 1583.

ÜENÜ. 10-da aastapäewa juubelpiduslusi, mis Tallinnas peetakse 29. ja 30. juunil, tahawad ka Argentiina eestlased kaasa pühitseda. Selleks on nad kohased ruumid saanud 20. juuliks, mil ajal peetakse Argentiina eestlaste esimene suurem omawaheline pidu.

Pikselöök härraswangide kambrisse.

Walsjem ferd tom nr 32.

Keskwangla härraste-kambri s. o. kamber nr. 32 elanikke on tabanud saatuse löök. Teatawasti on selles kambris peamiselt intelligent wangid, kes wangimajade töökodades ja kantseleides kirjutajad-raamatupidajad ja peale selle weel mõned härraswangid. Selle kambri wangidele on tehtud suuri soodustusi, muuseas oli selles kambris pliit, kus wangid walmistasid ja soojendasid toitu, peale selle olid selles kambris magamiseks woodid. Nüüd on kõrgemalt poolt korraldus tehtud pliidi ära kaotamiseks ja woodite naridega asendamiseks. Peale selle olewat ka muid kitsendusi tehtud. Woodid ja pliit ongi juba wälja wiidud. Muuseas ei lastawat ka tsirkuse direktor Bredfordil enam igapäew wõõrastemajast lõunat saata.

Raskused oma kodu loomisel.

Linna maa peale ehitajatele seatakse ülirаskeid tingimusi.

Ehituslaenu keerulised teed.

Tallinna linnawalitsus kuulutas 17. mail, et isikud ja asutused, kes soowiwad linnale määratud ehituslaenust osa saada, esitaksid oma sellekohased awaldused hiljemalt 29. maiks ühes projektide eelarwete ja teiste tarwiliste andmetega. Teatawasti määrati riigi eelarwe korras ehituslaenu Tallinnale 25 miljonit. Wististi paneb linn endiste aastate eeskujul 10 miljonit sellele juure, nii et Tallinn peaks käesolewal wõi tulewal ehitushooajal selle raha eest hulga korterite wõrra rikkamaks saama. Õieti mitte ainult selle raha eest, sest isikud, kes laenu saawad, peawad ise ka raha ehitusse panema, ainuüksi laenuga maja ehitada ei wõimaldata.

Ehituslaen on wäga ihaldataw asi waljudelegi,

kuna ta on odaw, kõigest 4-protsendiline ja teiseks pikaajaline, kiwiehituste juures 50 aasta peale ja puumajadele 40 aasta peale. Arwesse wõttes meil walitsewat olukorda, erakonna wõimumeeste ning nende „tarkade nõuandjate" poliitikat, wõib juba ette arwata, et harilikul, erakonda mitte kuuluwal kodanikul, kui mitte wõimata, siis wähemalt õige raske on ehituslaenust osa saada. Selleks on selgeks näiteks läinud aasta laenu jagamine. Üks linnawalitsuse osakond, kus eesotsas sotsialist, tahtis anda laenusummat terwelt ehitusühingule, kus ka pooleldi sotsialist waim walitseb. Üks teine ühing pakkus aga üldsuse seisukohalt märksa paremaid tingimusi, lubades omaltpoolt rohkem raha ehitusse paigutada, nii et sama laenusumma abil oleks saanud hulga rohkem kortereid ehitada, kui esimene ühing seda oleks teinud. Muidugi oleks see rohkem aidanud korterikriisi pehmendada, milleks ju õieti ehituslaenu meil riigi eelarwesse wõetakse. Linnawalitsuses arutati küsimust mõni aeg ja tehti siis enda teada saalomonliku otsuse —

linn ehitagu ise selle rahaga üks maja ja sellega on siis kõik laenutahtjad rahuldatud.

Tänawuses, siin mainitud laenukuulutuses paistab silma kohe see eriliselt lühike tähtaeg palwete esitamiseks. Kuulutus ilmus 18. mail ja 29-ks pidid andmed, projektid ja materjal esitatud olema. Arwates wahepeal olnud pühad maha, siis jäi üks ainus nädal. Milleks niisugune rutt? Wõib olla ehk on linnawalitsusel selleks ka mingisugune põhjendus, läbipaistew on siin püüe, suuremal hulgal eraisiku soowijaid

laenust osasaamise wõimalus lihtsalt mehaaniliselt ära lõigata.

Kuuldawasti seatawat seal weel tingimusi, et ainult kiwimajade peale laenu antakse ja et eelistatakse ühinguid. Muidugi tuleb mõista neid ühinguid, kus erakonnasõbrad sees.

Ehituskruntide wäljaandmisega talitab linnawalitsus sama põhimõtte järgi. Millegi parast eelistatakse ka ühinguid. Pelgulinnas on Härjapea tänawa ääres krundid juba planeeritud. Tingimused nende obrokile wõtmiseks on aga sellased, et küll wist kedagi ei meelita. Nõutakse, et hooned peawad wastama täielikult linnawalitsuse tükeldus- ja heakorrastamiskawale ning ehitada wõib ainult ehitusosakonna poolt walmistatud projektide järgi, misjuures maja sisemust wõib muuta, wälimust aga mitte. Kuna maja wälimus ja sellega ka uste, akende ja korstnate asendid peawad muutumata jääma, on sisemuse muutmise wõimalus õige piiratud. Seal on terwe rida tingimusi, nagu: katus ei tohi papist olla, kõrwalhooneid ei tohi olla ja muud ilu mõttes tehtud tingimused. Majade tüüpide kohta on ajakirjanduses enam juba teateid olnud, elamiseks pakuwad nad õige wähe mugawust.

Kõige kohutawamad on aga tingimused, mis käsitawad linnawalitsuse rahalisi nõudmisi.

Seal on kruntide walmistamise, tehnilise järelwalwe, krundi kaardi, projekti kinnitamine, kanalisatsiooni ühenduse, rewisjoni kulude, tulemüüri ehitamise kindlustamise ja obroki ühekordsed ning iga-aastased maksud. Kui kõik need kokku arwata, siis tuleb krundi wõtjal kohe wõtmise juures raha nii palju linnawalitsusele ära maksta, et krundi ruutsüld tuleb maksma umbkaudu 130 kr. 50 senti! Selle raha eest wõib linna serwal eraomanikkudelt maad juba pärisomanduseks osta. Kusjuures hulk tingimusi maja ehituse kohta, kõige pealt 3-aastane tähtaeg ja palju muid nõudmisi, jääwad täitsa ära.

Linnawalitsuse poolt üles seatud raskete tingimuste peale on ka ehitusühingute liit reageerinud ning omalt poolt linnawalitsusele märgukirja esitanud, et need tingimused wastuwõetawateks muudetaks. Muuseas juhitakse tähelepanu asjaolule, et need tingimused niiwõrd kalliks teewad ehituse, et

walmis korteri üür tuleks kuus 95—1000 senti ühe ruutmeetri põrandapinna pealt.

Arwestus on tehtud linnawalitsuse kalkulatsiooni järgi 15 krooni maja kantmeetri hind ehitamisel, kapitali protsenti 8% aastas ja amortisatsioon 50 aasta jooksul.

Muidugi on meil wähe inimesi, kes nõus on niisugust kõrget üüri maksma!

Miralda ronis läbi akna.

30. mail märkas Pirital Piblaka tänawal asuwa maja teenija, et keegi wõõras preili elumaja aknast wälja ronis ja mingi pakiga soolama pistis. Kui teenija tagaajama hakkas, wiskas põgeneja paki maha ja tõttas jooksu. Kuid ta tabati. Tabatu oli 18-aastane Tartust pärit Miralda Mäusaib, kes Tartus korduwalt warguste eest karistatud.

Kohtus tunnistas ta end waikselt süüdi. Oli teist korda olnud Tallinnas, läinud Piritale, näinud lahtist akent, roninud sisse ja wõtnud kaasa mõnesuguse riideraami. Kohtunik küsib, „miks nii warahommikul Piritale läksite, kas mitte wargus polnud ettekawatsetud?" Neiu eitab. Rahukohtunik karistas Miralda Mäusaibi 6-kuulise wangistusega, arwesse wõttes 14 päewa eelwangistust. Miralda annab allkirja, et jääb rahule otsusega.

Naise ilu

ees kummardab kogu ilm!

Teed ilule ja terwisele näitab äsja ilmunud ANNA RAUDKATS'I raamat

Tervis ja ilu.

Naiste koduwõimlemise juht
Hind 2 krooni.

Pealadu K.-Ü. „Rahwaülikool"

raamatu- ja kirjutusmaterjali-kauplused Tallinnas, Jaani t. 6, Krediit Panga majas, kntr. 6-66, Harju t. 45, omas m., kntr. 24-49.

Raamatu hinna ettesaatjatele saadame raamatu omal kulul wäija

1000 kr. iga E. Kunstimuuseumi loositähe eest. kui loosimist jaanipäeval s. a. ei peeta.

Rahalise loterii peavõit Kr. 10 000.— Iga 5 pilelise raamatu pealt ostjatel ehk edasimüüjatel võimalus võita müügipreemiaid nagu: **5-istmeline Chevrolet auto, Viking viljapeksugarnituur ühes 9 h.-j. petrooleumimootoriga, planiino, ametniku aastapalk, jalgratas, aastapilet 2 inim. Tall. kino Grand Marina looshi, grammofon, binokleid, uuemaid kirjanduslisi teoseid, kristall ja hõbeasju jne.** Müügipreemiate loosimine on lubatud Vabariigi Valitsuse poolt 20. III. 29. ja pannakse toime hiljemalt kahe nädala jooksul pärast rahalise loterii loosimist. Temast võtavad osa müüjad nende poolt äramakstud raamatute kaante numbritega ja igal müüjal on niipalju võiduvõimalusi, kui palju tema loteriiraamatuid läbi müünud on. Juhusel, kui üks raamat on mõne müüja poolt poolaei ära müüdud omandab preemialoosi õiguse see müüja, kes raamatu lõpuni läbi müüb. Võitude nimekiri avaldatakse ajalehtedes ja saadetakse kõigile müüjatele koju kätte. Loositähed on raamatukestes segi s. o mitte järjekorras numbritega. **Kuna tagavara lõpul on, kindlustatakse ainult kõigi nende tellimiste täitmist, mille eest raha ette saadetud.**

Rusikaga ajalehe sõnumeid õiendamas.

Iwan Prussakow 7 päewaks aresti toimetaja Schultsi löömise eest.

Poeg ei wõi isa eest tasuda.

19. aprilli õhtul oli sakskateatris Riia wene teatri külaskäigu etenduse ajal wahejuhtumine: rusikaga tuldi „õiendama" ajalehe sõnumit. Ajaleht „Eesti Dnja" oli awaldanud Balti puuwillawabriku tarwitajateühingu endise esimehe Filaret Prussakowi kohta mõnesuguseid sõnumeid, mida wiimane ei pidanud õigeks ja läks õiendamas. „Eesti Dnja" toimetaja Schultz õiendust lehte ei pannud, kuna need asjast kõrwale kaldusid. Õienduste pärast käis wene lehe toimetuses ka Filaret Prussakowi poeg Iwan, kes aga end. wene rahwusjekretäri Jansoni seletuse järele, wäga ebasoliidselt kõnelenud. Prussakow andis „W. Dnja" toimetaja kohtu alla trükiseaduse põhjal õienduse mitteawaldamise pärast.

Prussakowid tundsid end niiwõrd haawatutena, et Iwan Prussakow, üliõpilane, une tee walis õiendamiseks. Teatris, kogu rahwa ees läks ta „W. Dnja" toimetaja juure ja lõi wiimast. Selle eest wõeti ta wastutusele, süüdistati rahurikkumises ja ähwardamises.

Wiimane süüdistus oli 2. jaosk. rahukohtuniku juures kahel korral arutusel. Kuulati üle rida tunnistajaid, kes teatris juhtumist nägid, wõi teiselt poolt selgitasid Prussakowi õienduste lugusid.

Kaitsja adw. Eek toonitab, et kaebealusel oli õigus ise kaitsta sihilikkude kallaletippumiste wastu, ja kuigi kaebealune löömist ei eitanud, palub wiimast mõista õigeks, sest ta tegu oli moraaliselt ja seaduslikult õigustatud. Toimetaja Schultsi wolinik aga toonitab, et kaebealune kui intelligent inimene kõrgemat karistust wäärib, tegutsedes lubamatul kombel.

Rahukohtunik karistas Iwan Prussakowi 7-päewase arestiga. Motiiwides märgib kohtunik, et Wene senat mitmel korral on seletanud, et poeg isa eest ei wõi sarnasel kombel wälja astuda, ja kuigi kaebealune on oma isa poeg, oli ta tegu lubamatu.

—

Tüdruk uputas end öösel merre.

Neljapäewal kella 5 ajal peale lõunat leiti Merewälja paadisilla juurest merest uppunud naisterahwa laip. Tehti kindlaks, et uppunu on Melanie Mihkli t. Kesküla, 23 a. wana, taluteenija Wiimsi asunduses Irwe talus.

Tüdruk oli öösel pool kolm kodunt lahkunud ja kadunuks jäänud. Arwatakse, et siin tegemist enesetapmisega.

Laip toimetati linna lahkamiskambrisse.

„Ei raatsi surra, kuid elu on tühine."

Neljapäewal kella wiie ajal p. l. teatati politsei jaoskonda, et Prii tän. nr. 9 elutsenud Johannes T. on leitud puukuurist ülespoonult. Poomu taskust leiti kiri, milles ta kirjutab, et elust on küll kahju lahkuda, kuid elu on tühine.

Amatilt oli T. aednik ja poodnik.

200-tuhandeline „wiinaraha"

Linna wiinapoe müüja raiskas linna raha ja wõeti wahi alla.

Reede hommikul wõttis Tallinna kriminaalpolitsei wahi alla senise linna wiinapoe müüja Liiwalaia tänawal Albert Peermani, kellel üle 2000 krooni ulatuw puudujääk.

Peermani „majapidamises" wiinapoes pandi neil päewil toime rewideerimine, mis üllatuseks paljastas suurema raiskamise. Linnawalitsus teatas asjast kriminaalpolitseile. Kauplus wõeti Peermanilt kohe üle ja sinna pandi uus müüja, kuna Peerman rändas trellide taha.

Linna wiinapoodide wastutawatel, müüjatel, nii ka Peermanil, oli sisse makstud kautsjon, millest linnawalitsus jääb katta osa oma kahjust.

Linna raha on Peerman raisanud pikema aja jooksul, sest teda nähti juba kauemat aega pummeldawat kõrtsides ja maksmat arweid, milliseid tema kuupalk kuidagi ei oleks wõimaldanud.

Murdwargus Nõmmel.

Neljapäewal kella kahe ajal päewal tungisid wargad Nõmmel Wabaduse puiesteel nr. 50 majja, lõhkudes selleks otsiarbeks seina. Wargad wiisid ära kuld- ja hõbeasju 200 krooni wäärtuses. Majaomanik Aleksander Rebe, kellelt asju warastati, wiibis warguse ajal ühes oma abikaasaga Tallinnas ametis.

Poisikese õnnetu ratsasõit.

Paldiski maanteel hipodroomi lähedal elutsew 16-aastane noormees Elmar Raud harrastas neljapäewal ratsasõitu. Sõit lõppes kurwalt: noormees kukkus hobuselt ja murdis wasaku käeluu küünarnuki liikmest wälja. Poisike toimetati keskhaiglasse rawitsusele.

Kurjuse pesa Magasini tänawal.

17 wastastikust protsessi elanikkude wahel.

Kummaline maja asub Magasini tän. nr. 12. Selle elanikud kuidagi ei sobi kokku. Riiud, sõimlemised, rahurikkumised, kallaletungid on seal pea igapäewasteks nähtusteks. 4. politsei jaoskonnal on isepärast üks kordnik alaliselt selle maja jaoks, et tülitsejaid lahutada, protokolle kokku seada jne. Lühikese aja jooksul on maja elanikkude wahel niiwiisi tekkinud 17 protsessi.

Neljapäewal oli 4. jsk. rahukohtuniku juures arutusel terwelt 5 süüdistust täh. majawalitseja Johan Deriku wastu. Kõigi nende aluseks oli üks suurem kokkupõrge 4. mai õhtul.

Ühes asjas süüdistab Joh. Steinberg, keda Derik mitmel korral kaikaga löönud, ähwardades ära tappa. Siis süüdistab Reinhold Kuhlberg, kes esimest korda sattunud sinna majja, Derikut sõimamises, ähwardamises jne. järgmine süüdistus on pr. Steinberg ja neljandas pr. Kuhlberg.

Wiiendas protsessis kõik see laupäewane wärk oli süüdistuse aluseks Deriku wastu rahurikkumises. Rahurikkumise eest karistab kohtunik Derikut 15 krooniga ehk 3-p. arestiga, pannes ta peale 5 kr. kohtumaksu.

Teised süüdistused jäädwad pooleli, kuna kaebealuse poolt anti üles rida tunnistajaid. Kohtunik otsustas mõlema poole tunnistajad korraga üle kuulata, kuna karta on waletunnistust.

Maiad wargad.

Anton Saago teatas politseile, et Nõmmel Luna tän. nr. 5 tema aias on wargad teinud mesilaspa tööd: lõhkunud kolm mesipuud ära ja wiinud hulga mett ära. Kahju 90 krooni. Waras on juba waremalt, nimelt kahe nädala eest juba kaks mesipuud tühjaks teinud.

Leiwawedaja kuritegeline äri.

Omandas 341 krooni.

Suur-Pärnu maanteel nr. 54 asuwa leiwatööstuse omanik Karl Malkow teatas ametiwõimudele, et tema leiwawedaja on omandanud leiwade eest sisse kasseeritud raha. Nagu senini selgunud, on keimiks muutunud julane omandanud 341 krooni peremehe raha.

Kerjus Lepik Tallinnast wälja.

Wõeti kerjamise pealt wahi alla.

Paar päewa tagasi toodi kerjus Andres Lepik politseiniku poolt kohtusse, kus tal 4 kerjamise lugu arutusel oli. Parajal ajal aga kadus Lepik Toompealt. Samal päewal pidi ta Tallinnast lahkuma sisemiinistri otsuse järele, kuna ei politsei ega kohus teda parandada ei suutnud.

Neljapäewal aga tabati ta uuesti kerjamiselt. Nüüd wõeti ta jalamaid wahi alla ja saadetakse sunniwiisil Tallinnast wälja.

Waraste ja keimide tööpäew.

Mardi tänawal nr. 10 elaw M. S. Hindrek teatas ametiwõimudele, et waras on tema korterist ära wiinud palitu 63 krooni wäärtuses.

Mihkel Koor teatas, et temalt Luha tänawalt nr. 5 korterist warastatud 15 krooni raha.

Karl Kets kaebas, et temalt on Tehnika tänawalt nr. 20 ehitusel olewa maja juurest warastatud aknahingi ja krumwiid kokku 100 krooni wäärtuses.

Anna Mihhailowilt Bekkeri tehases nr. 10 krt. 3 warastati korterist 2 wõidulaenu piletit, riiet ja kuidasjake 35 krooni wäärtuses.

Grete Kerikal teatas ametiwõimudele, et temalt on Kopli tänawal nr. 6 wiinapoes keegi ostja wägisi wõtnud liitri wiina.

Töölised said wigastada.

Neljapäewal sai tööline Adolf Klug tollimidas töötades wigastada, nimelt parema käe. Samal päewal kukkus Uue-Hollandi tän. töölisele Oskar Beckle roobaste laadimisel roobas jalale, wigastades teda.

Tallinna laewaühisuse teadaandel sai samal päewal wigastada tööline Hugo Pikwer, kellele puuplank pahemale käele kukkus.

Weel sai wigastada töö juures Wene Balti t. 127 elutsew 60-aastane Jaan Wiik-Wiit. Tema töötas Lutheri wabrikus, sattus seal elewaatori kettrataste wahele ja sai muljuda. Õnnetu kedagi ei süüdista, sest siin on tegemist õnnetu juhusega.

E. Punane Rist 10. aastane.

Kuidas loodi see organisatsioon wälismail ja Eestis.

Reedel, 14. juunil pidas Eesti Punane Rist oma aastakoosolekut, mis kujunes ühtlasi ka juubelikoosolekuks. Punane Rist Eestis on wana kümme aastat, sest 1919. aastal, wabadussõja ajal pandi tuntud seltskonnategelaste poolt, kellest suurem osa oli koondunud selleaegse „Ühistöö" ümber, alus „Eesti Punase Risti seltsile." Sellest ajast saadik on Punane Rist ära teinud määratu töö. Kõnelemata abist sõja ajal, on see seltskondlik organisatsioon rahu ajal asutanud suure hulga lastekodusid, ambulatooriume ja teisi rawimisasutusi jne.

Sel puhul ei ole üleliigne tuletada meele, kuidas loodi ülemaailmaline punane rist. 1859. aastal Genfi kodanik Henry Dunat wõttis osa Solferino lahingust Põhja-Itaalias ja kõiki sõjakoledusi ning piirita häda nähes tuli otsusele asutada abiandmise organisatsiooni. 1863. aastal läks tal korda Genfi kokku kutsuda riikidewahelise nõupidamise. Ideed toetas keiser Napoleon 3. Märgiks wõeti Schweitsi riigiwärwid ümberpöördult, s. o. punane rist walgel põhjal ja kogu organisatsiooni hakati nimetama „Punaseks Ristiks." Nüüd on punane rist tuntud kogu maailmas kui abitooja.

Sõitis naisterahwale otsa.

Neljapäewal teatas politseile Kaubmehe tän. nr. 8 krt. 6 elutsew Lydia Schultz, et 27. mail on Paldiski mnt. ja Lille tän. otsa kohal jalgrattasõitja nr. 2819, kelle nime ei tea, talle otsa sõitnud sääraſe hooga, et ta meelemärkuseta maha kukkunud. Pea saanud põrutada. Schultz palub ratturit wastutusele wõtta ettewaatamata sõidu pärast.

Ameerika eestlased sõidawad kodumaale.

Ajalehed teewad kihutustööd.

Ameerika Eesti ajaleht „Uus Ilm" kutsub oma weergudel üles eestlasi kodumaale sõitma. Lehes öeldakse: „Sõida waatama ilusat Eestimaad sel aastal..."

On märgata, et tänawu paljudel soow on kodumaad külastada.

Sõiduhind just wäga kallis pole. Edasi-tagasi kolmandas klassis 184 ja kajutiklassis 300 dollarit. Üks ots kolmandas klassis maksab aga 109 ja kajutiklassis 150 dollarit.

Eestlased toob Ameerikast—Helsingi Rootsi mootorlaew „Gripsholm," kust reisijad teise, wähema laewaga Tallinna tuuakse.

Mutt aitab Jeffi.

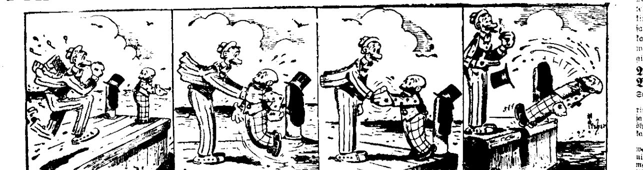

1) Pea, Jeff, ainult wilets inimene wõtab endalt elu! 2) Sa tead ju, Mutt, et ma piiritusega salakaubitsemise eest sain 10 aastat wangistust ja peale selle weel 1000 senti rahatrahwi. Ei, elul ei ole enam minu silmis mingit wäärtust. 3) Armas Jeff, oleme me siis asjata olnud nii kaua aastaid parimad sõbrad? Ma wõtan pool sinu karistust enda kanda. Palju, palju tänu, wana truu sõber Mutt. Sa päästsid mu elu! 4) Ja, mina maksan sinu trahwi, 1000 senti, ja sina kannad 10 aastat wangistust.

SPORT.

Kohalikke spordiuudiseid.

Ekraweliidu korralduſel pidid algama lähemal ajal instruktori-spordijuhtide kursused. Kuna aga osawõtjatena olid end annud kirja waid NRKKLD spordiklubi liikmed, siis otsustati liidu juhatus osawõtjate wähesuse tõttu jätta pidamata kursused.

•

22. juunil korraldab S. E. „Kalew" rahwuslikud kergejõustiku wõistlused. Kawas naisaladest 60 m. jooks, kaugus, oda ja kettas. Meesaladest jooks 100, 1000, 2000, 20000 ja teatejooks 5×200, kaugus-, kõrgus- ja teiwashüpped, wiskeks kuul, oda, ketas.

•

Neljapäewal jatkusid Tall. ringkonna karikawõistlused Greifi wäljal. Kohtusid poolfinaalis UENU Hõimla — Tall. NMKÜ. Poolaja tulemuseta mängu juures saawutas Hõimla teisepoolaja algusel wärawa, mis ei leia tunnistamist wahek. Harjeli poolt. Weerandtund enne mängu lõppu märgib NMKÜ wärwid juhtima Parbo.

•

Tartu lahtised tenniswõistlused peetakse tänawu 15. ja 16. skp. kuhu Tallinnast sõidawad paremad tennismängijad Hiiop, Lohk, Pakk; Pr. Nõmmik (Kalewist), Dollar, Hesse; Pr. Hesse (Eestimaa tennisklubist) Freiberg ja Meinberg (Hockeyklubist).

Saksa-Hispaania 24:15.

Saksa rugbymeeskond näitas Barcelonas head mängu. Ta wõitis Hispaania-Saksa esimese rugbymaawõistluse ülekaalukalt 24:15.

Pealinn saab wabaõhu-kino.

Täna, laupäewal awatakse Kadriorus, Noorsewade Kodu aias (end. „Akwaarium") wabaõhu kino. Inimestele, kel suwise palawuse tõttu umbses kinosaalis istumine paluh wähe lõbu, jääb wabaõhu kino, lahtise taewa all, kahtlemata meeldima. Hinnad on odawad, ainult 15 ja 25 senti, nii siis kõigile kättesaadawad.

Agnes Steinbergi ja W. Lundmani tuluõhtu.

Suur balletieeskawa.

Pühapäewal, 16 juunil on „Grand-Marinas" andeka baleriini Agnes Steinbergi ja tema partneri Walter Lundmani tuluõhtu, mille puhul peale hea filmieeskawa ka näitelawal on suur eeskawa.

Agnes Steinberg tantsib kuulsat „Surewat luike", mis on selle Kaasikalise baleriini menukamaid numbreid. Kahekesi Lundmaniga tantsiwad nad „Poeemi", klassikalise balletipildi wiiuli saatel ja „Tango-Jõnga." Ballerinumbritega esinewad weel Bolly Merkulow, W. Radewitsch ja alati menukas wäike tantsduett Inga Wõber ja Lucy Maraot. A. Woskressenskaja kannab ette laulusid. Seega on eeskawa wäga mitmekülgne ja waatamisküllaltkaudsärtlin.

Kes maksab minu kohwikuarwe?

Miks peab alati maksma kawaler! — Rumal wanaaja komme. — Tallinna naiste wastused „Rahwalehe" ringküsimusele.

Naised tahawad kohwikus ja restoraanis maksta oma osa arwest.

Ajad ja olud muutuwad ja inimeste waated muutuwad ühes nendega. Ammuks see oli kui naine wõis awalikku lokaali minna ainult mehe kaaskõrwal. Nüüd aga on naine saanud iseseiswaks ka selles mõttes. Naine teenib, ta asub töölaudele, mis senini olid nagu meeste eesõiguseks.

Naine on ühewääriliseks asunud mehe kõrwale. Ühenduses sellega tõuseb päewakorrale küsimus: kes peab maksma ühiste lõbustuste kulud, kas ainult meesinimene, kawaler? Senini on see enamuses olnud nii. Kuid nüüd kuuldub selle wastu proteste naiste enese hulgast. Iseseisew naine ütleb nüüd tihti täis eneseteadmuse tunnet: „Ma tahan maksta oma osa arwest!"

Pealinna daamid, kelle poole pöördusime selles küsimuses, wastawad meile järgmist:

Pr. Helmi Kaber,
naisadwokaat.

„Esitatud küsimuses mina olen amungi kindlal seisukohal, et naised peawad enda eest maksma. Seit naised töötawad ja teeniwad nüüdisel ajal jamuti kui mehedki.

Arwan, et

sellest ei tohi teha tülikünmust.

Kord wõib ju maksta üks, kord teine. Ma ei leia selles olewat midagi imelikku kui seltsimeheliku koosistumise järele

arwe maksab ka daam.

Kui tulewad, näiteks, kaaswõitlejad korporatsioonist ja neil ei ole raha, miks ei peaks siis mina. Kuigi olen naine, wõima maksta arwe kõigi. Ka meeste eest? Härrade seltskonnas tuleb ju ka sageli ette, et wanemad härrad maksawad ka nooremate eest.

Praegu walitsewad eelarwamised selles küsimuses tekitawad sageli raskusi. Isiklikult on mul olnud juhtumisi, et meeleldi läheksin mõnda lokaali istuma tuttawa härraga, kuid tuleb keelduda, sest õnnetu eelarwamise tõttu minu meeskaaslane ei lubaks mul maksta minu osa arwest ja seega ma peaksin teist inimest koormama kuludega."

Prl. Siiri-Signe Binna,
meie noor filmikunstlejanna.

„Ah, mul ei ole, kahjuks iel alal weel põhjalikke kogemusi! Kuid — on siiski tulnud järele mõtelda selle küsimuse üle ja minu seisukohad on järgmised:

kui ma istun oma isikliku kawaleriga,

siis maksab muidugi tema. See on tema kohus, nii on minu arwamine.

Kui ma aga lähen kuhugi lokaali istuma kolleegidega wõi muidu heade tuttawatega, siis igaüks maksab muidugi oma eest. Ainu, et ma pean oma osa maksma ka siis kui ma tulen teiste lauda.

Kui mu kawaleril ei ole raha, ma aga nii hirmsasti tahan minna kuhugi lokaali,

siis, arwan ma, ei ole selles midagi imestamiswääriliset, kui arwe maksan mina. Sest mina tahtsin ju minna ja pean oma kapriisi teostumise eest ka maksma.

Kas te ei arwa nii?"

Prl. Marta Romberg,
pedagoog.

„Küsimus on küllalt tähtis, et seda kord üldiselt selgitada. Minu arwates wõib seda teha, s.t. maksta arwet kui üks, nii ka teine. Minu arwates on kõige õigem reegel järgmine:

kes kutsub, see maksab.

Kutsutaw on niisugusel juhtumisel külalise osas ja oma kutsutud külalisele keegi ju ei wõta wastutasu wastu wõõru eest.

Teine olukord on siis kui tuttawad lähewad kuhugi lokaali istuma ja aega wiitma kui seltsimehed. Siis peaks igaüks maksma, ka naised.

Kuid harilikult waadatakse ka selle, kelle rahakott on wäikem.

Kui rahakott on wäike, mis sellest siis nööriba!

Harilikult aga on nii, et enamuisel neiudest, eriti noortel, on rahakott õige wäike ja suurema palga saajatel meestel on kerge maksta ka naiste eest."

Pr. Agnes Steinberg,
baleriin.

„Kui keegi mind kutsub kuhugi lokaali, siis ma ei sega end arwetesse! Niisugustel juhtumistel naine minu arwates ei peaks päädmagi maksta oja arwest. Ei wõi öelda, et mul oleks wastumeelne, kui härrad maksawad lokaalis ka neiude eest. Ma tean, et neil on rohkem raha ja ei ole alati tarwis osta kalleid kostüüme, milles ei tantsijanna peab warma kogu oma teenistuse.

Kui aga lähn „kambas" seltsimeestega, siis arwame wälja, palju tuleb iga ühe peale ja maksame igaüks oma osa."

Prl. E. Aron,
noisõigusteadlane kohtu- ja siseministeeriumist.

„Ma arwan: kui inimene midagi tarwitab, siis ta selle eest ka maksab, olgu see siis naine wõi mees. Endastmõistetaw on see, et maksab iseseisew naine, kellel on oma sissetulek. Kõne alla wõiks ju tulla see, kas härrad ei maksa selle naise eest, kellel ei ole oma rahakotti, s. o. sissetulekut.

Meil kohwikutes, näiteks Feischneri juures wõikski märgata seda, et daamid maksawad ise enda eest. Minu tuttawusringkonnas on waga palju neid naisi, kes alati maksawad oma osa arwest.

Isegi on muidugi siis kui härra just kutsub kaaja, siis on tema „ohwerimees" ja seega tema kohus ka „wälja teha."

Minul [illegible] haawam, kui ühes seltskonnas kusagi lokaalis mul ei lubataks maksta minu osa."

(algus lk. ...) ...andeid ja minud ala- ja suurewilja. Maal waadatakse õunawarguisele kui külapoiste ilmsüütule lõbule. Kuid linnas ollakse hoopis proosalisemad ja õunawaras tabamisel antakse politsei kätte samuti kui iga teinegi waras. Ka rahukohtunik ei tee ka wahet, sest wargus on wargus.

Jalgrattawargad on hoolega tööl

kewadest kuni sügiseni. Tallinnas warastatakse iga nädal mitu jalgratast. Rohelisekäikude tihenemisega muutuwad wõimalused jalgrataste wargiseks weelgi soodsamaiks, sest linnas on rohkem pealtnägijaid ja walweta jäetud ratta ärawiimine seetõttu kardetawam. Ka ...

kelmidel ja petistel on ... suwine hooaeg

nataks seistmoodi kui talwel, sest tulewad uued, suwised kaubad. Need, kes talwel maameeste käest ilma rahata petsid wälja raswaseid, nuumatud sigu,

püüawad nüüd peipüüarised kurgiwenelasi,

ostes nendelt suurte partiide wiisi kurke ja wastu andes wekslid, mille eest ei saa iialgi raha. Samasugused operatsioone tehakse ka wõiga ja mitmesuguse puuwilja ja mariadega, mida suwel suurel hulgal tuuakse Tallinna maakondadest.

Keda andis Pärnu Eestile.

Üldtuntud tegelased, kes wõrsunud Pärnust.

Siniroheline Pärnu oma merirannaga ja lugematute puiesteedega on tõusnud eliitbale meie juweelisärmade peres, ja paljud tunnewad ning hindawad teda waid sellena. Wälisaastatud muidugi need, kes Pärnus nägid waid „Waldhofi" wabriku töölisteelamut.

Kuid ajaja meie wanemale kuid ormastatuimale lauliltule Lydia Koidulale Pärnus püstitatud mälestusammas tuletab meele, et sama leedulinn mitte üksi tehaste tennist ja karastust ei tingi Eestile, waid hoolitsenud on ka tema waimu riisotamise eest, andes palju häid jõude.

J. W. Jannsen, keda tunneme ühenduses „Perno Postimehega", mis oli omal ajal eesti awalikus elu kestwegelduseks ja juhiks, on sündinud Wändras, Pärnumaal ja tema tegewus Pärnus üldtuntud. Samas tegutses ka waistlirjanik Lilli Suburg. Pärnu päritoluga wanemaist kirjanikest on ka A. Saal, samuti Eliisabet Aspe ja tuntud koolimees ning paljude raamatute autor Mihkel Kampmann.

Laiemalt tuntud isikud tegelaste, rohwajuste on Pärnu annud rohkesti, samuti ei puudu üldtunnustatud kunstnikud ja kirjanikud Pärnu päritoluga ka uuemal ajal. Juba Eesti päästekomitee kolmest liikmest olid K. Päts Pärnust ning J. Wilms Pärnu kehkoolis hariduse omandanud. Kunstnik Wold Päts, kirjanikud Joh. Barbarus (Wares), Joh. Semper, meie populaarsem karikaturist Gori ja näitleja Teetsow ja rida wähem tuntud jõude kunsti ning kirjanduse alal on pärnulaseina wastu säinud oma tunnustamisele.

Riigimehetel aegadel on Eesti poliitikaelewas pärimud ja paljunas mitmete pärnulaste nimed. Näiteks on Pärnu kingitus poeg O. Loretei praegu insibiltus Leedus, kuna ta warem oli paari korral ministrits. Samuti olid ministriteks ühel ajal pärnalad O. Teetsow ja A. Holberg, kellest esimene praegu ühe suurima pealinna panga juht.

Mõjukaid ja suurejoonelisi ärimehi on eesliaste seast üldse waid üksikuid ülesterritud, ja nende wähestest seas oli ka Pärnu tootorist Joh. Linde, Wõrdlemisi lühikese tegewusajaga jõudis ta saada paljude auriikute omanikuks, ning wõita laiema üldsuse wälisimail.

Sõjawäelastest on kaitsewägede praegune staabiülem kindral Tõrwand pärnlane, samuti on noor ametiwal ja riigi tegelane, praegune Pärnu linnapea O. Kase nime awalikus elus laiemalt tuntud.

On muidugi alaid, kus ühe wõi teise asjaolu mõjutusel ehk saatuse tahtel Pärnu pole suutnud enda küllalt nimekamaid esindajaid, kuid üldkokkuwõttes moodustab see waimline sõjawägi, mille annud Eestile meie moodsaim juweelisärm, wäärika hulga. Waimliste teenuste pärast eriti Eesti ärkamise ajal wõib aga Pärnu uhke olla enamiku meie teoduniaa kaasmeendade seas, ja kui ta wastu seamnub õitsengule, wõib ta seda julgesti olla ka tulewikus.

Eurooplaste jõhkrused Aafrikas.

Neegreid koheldakse halwemini wesloomadest.

Prantslased — Aafrika orjaperemehed.

Asumaade poliitika, mida Saksamaa ajas enne ilmasõda suurejooneliselt ja üleilmliselt, wõistlebes ses asjas inglaste ja prantslastega, likwideeriti ilmasõja mõjul, mil Saksamaalt wõeti tema asumaad.

Selle asjaolu juures on endastmõistetaw, et Prantsuse „wõõraste leegionid", mida nimetakse „20. aastasaja suurimaks häbiks", leiawad kõige kibedamat arwustamist just sakslaste poolt.

Kuid ka mitmel pool mujal, kus ei kaitsta sakslaste huwisid just nii wäga, ollakse nendega prantslaste wõõrastelleegionide asjus peaaegu ühel arwamusel.

Hollandi misjonär Knops, üks neist wähestest mitteprantslastest, kel on korda läinud heita pilku sealsete olukordade sügawusse, awaldab oma kirjutuses juhebaid pilte „Prantsuse Lääne-Aafrika orjusest".

„Kui misjonär," ütleb ta, „olen mitmel korral olnud pealtnägijaks, kus terwed perekonnad, kaasa wõttes kogu oma warandust, pidid lahkuma oma senisest asupaigast Elewandiluu kalda lähedusse ja pöörduma uutesse kohtadesse, Kuldse kalda wõi Liberia poole. Selle tagajärjel jäib põllud harimata ja terwet ümbruskonda ähwardas näljahäda. Sealsetel teedel, kus harwa näeme läbi sõitwat mõnd weoautot ja üks kord aastas Prantsuse kuberneri lukssusõidukit, on maas palju negriorjade werd ja oisaraid.

Meie nägime, kuidas 1926. aastal

rohkem kui 1500 neegrit, mehed, lapsed, rasedad naised, wanad tungaldesed ja tõbised pitsadega wälja oma küladest

— teed tegema Korhoge ümbruses Prantsuse resident Binger' läbisõiduks. Nad töötasid päewatõusust kuni õhtuni, toiduks kaasas ainult tükike jämsi juurt, mis neil oli lubatud kaasa wõtta. Igas maakohas, kust sõitis läbi Binger, wõis näha sama."

Ka Prantsuse kirjanik Albert Londres on awaldanud ühe raamatu Elewandiluu kalda üle. Ta arwustab sealseid olukordi palju terawamalt, kui ülaltähendatud hollandlane. A. Londres on kuulus sellega, et ta ei pane kirja ühtki sõna, mille siiu ei wasta tõele.

Londres jutustab, ta buutnud kord ühel oma reisijal kokku 1000 neegriga, kes pidid marssima jala 700 kilomeetrit, et oja wõtta raudtee ehitusest Takise lähedal. Karawan wõis jõuda oma määrant koha peale alles ühe kuu pärast, ja selle järel ei wõinud Londres näha, kui palju neegritest jurid, kui paljud paigutati laatsareti ja kui paljud jätsid omad kondid Takire raudtee.

See on raudtee, mis on ehitatud sõna täsises mõttes üle mustade töölisle laipade.

Kogu oma teekonna kestes ei jõudnud Londres üles lugeda neegreid, kes tulid talle wastu, jalad mässitud narkudesse ja kes olid wallandatud töölt haawade tõttu ja pidid, olles ise poolsurnud, jälle tagasi marssima tulbud teed — 700 kilomeetrit.

Ühtelugu aetakse, kirjutab Londres, neegreid metsatöödele. Suguharudele antakse käsk saata wälja 200 wõi 300 meest, kuna pealikud peawad siis neegriküladesse asja korraldama. Naised ei tohi minna saatma oma mehi. Ka metsad janunewad neegrite were järgi, ja kuus kuud hiljem, kui on kätte jõudnud aeg puuraiujate tagasitulekuks, satab mõnigi ema ilmaaegselt oma poega, kuna paljud naised jaawab teada, et nende mehed on „metsas surma saanud".

Seal sitsed orjus täitja. Prantsuse wiimasel seisukohal, Sinematoli's, on elanikke 4000, kuna 3000 nendest on sarnased orjad. Küll on see orjus maskeeritud, kuid sama hull kui endine awalik orjus.

Kurjategijad suwehooaja eel.

Kui suplejad jäetakse metsa alasti. — Korterimargad tegutsewad. — Ka kelmidel ja petistel „sesooni wahetus."

Hädaohud, mis waritsewad suwitaja warandust.

Kuritegewusel on ka oma „sesooni" hooajad. Wälised tingimused, ilmastik, walged wõi pimedad ööd jne. mis soodustawad wõi raskendawad kurjategijate tegutsemist. On olemas terwe rida n. n.

„suwised" kuritegusid,

mille ohwriks langewad kaaskodanikud peaasjalikult suwel. Palju oleneb muidugi ka sellest, missugune „eriala" kurjategijad juhtuwad olema wabadudes. Kurjategija, kes on teatud alal spetsialiseerunud, ei saha naljalt üle teisele kuritegewusalale.

Praegu algab korteriwarguste hooaeg.

Olud selleks on soodsad: inimesed wiibiwad hea ilma tõttu rohkem wäljas, wabas looduses. Pühapäewiti on paljud korterid terwe päewa tühjad, elanikud on kas Piritat wõi koguni linnast wälja sõitnud. Paljud hakkawad juba sõitma ka suwitama.

Wargal ei ole muud waewa kui wälja otsida niisugune

korter, kust on midagi wõtta

ja see tühjendada, sest meie inimeste lukud, need on rohkem wee pärast ukse ees ja neid wõib awada juba lihtsa traatkonksuga. Waras oma munkrauaga awab korteri nagu peremees wõtmega ja elanikud, kes leiawad korteri olewat tehtud tühjaks, jooksewad kriminaalpolitseisse:

„Waras käis korteris walewõtmega!"

Mis walewõtmega, konksuga wõttis waras lahti lihtsa luku!

Teated Tartust, Narwast ja Walgast kõnelewad, et ka seal korteriwargused on tihenenud. Tallinnast kõnelemata. Tähendab: sesoon on alanud! Kes ei taha, et ühel ilusal päewal tema wäärtesjad korterist on „läinud", see wõtku hindamisele oma luku ja pidagu siiski meeles ka seda, et lukk üksi ei pea warast. On wäga hea, kui majas on inimene, kes mõne aja tagant heidab pilgu ka üksi jäetud korteritele.

Et suplejad jäetakse metsa alasti,

see on tüüpiline suwine kuritegewus. Piritai, Stroomi rannal j. m., kus inimesed suplewad, juhtub igal suwel traagikoomilisi lugusid. Suplejad jo wälisewawn wõtjad saawad oma riided wõõja alla järelwalweta, ja parajal silmapilgul wõtawad kaaja kogu riidewarustuse. Igal suwel tuleb ette juhtumisi, et Pirita jões Kose piirkonnas, kus inimesed suplewad ilma supelusekostüümideta, suplejad on jäänud täiesti alasti ja kohrulehte katteks tarwitades peawad minema waluma häid inimesi, et need läheks ja laenaks wõi tooks linnast riided. Lainud suwel järjid wargad isegi ühe

preili ihualasti Pirita jõe äärde...

Tule siis weel koju linna...

Samasugused äwarduud waritsewad ka armastajaid. kes paarikestena kudrutawad metsas. Preili kaotab wõi härra kübar on jäetud hooletusse. Mööduminega

„pätt" ei hooli armastajate õnnest

ja wõtab asja kaasa, wahetades selle warastatud asjade wastuwõtja juures mõne „tewfa" wiina wastu.

Suwise „romantilise" kuritegewuse hulka kuuluwad ka

„pättide" rüüstamiskäigud aedadesse, kust warastatakse õuni, saalikaid, per-

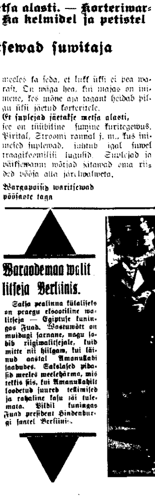

Warademan walit lissija Berliinis.

Saksa pealinna külalisels on praegu eksootiline walitseja — Egiptuse kuningas Fuad. Wastuwõtt on muidugi sarnane, nagu sobib riigimalitsejale, kuid mitte nii hiilgaw, kui läinud aastal Amanullahi saabudes. Saksladel pibasid meeles meelehärma, mis tekkis siis, kui Amanullahil loodetud suured tellimised ja rahaline kasu jäi tulemata. Pildil kuningas Fuad president Hindenburgi saatel Berliinis.

Ametniku muusikatundmine.

Klawerivirtuoos Förster, tahes anda oma enda kontserti Sofias, laks ministeeriumi wastawat luba nõudma. Ta näitas ministeeriumi ametnikule programmi, kus olid nimed nagu Schumann, Mendelssohn, Beethoven, Chopin ja Liszt. Ministeeriumi ametnik lugedes neid nimesid, küsis peruslt: „Kas pean ma siis tõesti andma isesõidu load nii paljudele isikutele? Mu härra, mis te mõtlete ometi!"

Alles pärast seda, kui klawerivirtuoos oli seletanud „muusikatundmatule ametnikule, et kõik need tähendatud nende härrat on ammu surnud ja ainult nende kuulsus elab weie kui järeltulijate keskel, jai ta kätte nõutawa loa.

Inimrasw terwiswahendina.

Ürgaja kannibalismi instinktid moodsas inimeses.

Inimliha sööjate mustlaste protsess äratab meis seepärast nii suurt wastikustunnet, et tsiwiliseeritud inimesel on raske kujutada endale ette midagi julmimat, pööraseмat, kui seda on kannibalism. Wanal ajal oli moeks ära süüa oma waenlaste liha, ning see ürginstinkt kipub wahetewahel tulema esile.

Meie esiisade mõttekäik oli siin järgmine:

Ülespoodu keha on linnuprii. Rahwa ebauisk aga luuletab talle külge terwekstegewa wõimu. Ülespoodu südant ja werd, mis pidi tegema imet, ja ka tema laibast wõetud inimraswa wõis kaua aega saada keskaegsetest apteekidest „waestepatuste määrde" nime all.

Sest ajast on nüüd palju mööda…

Arengu käigud aga nõuawad, et inimrasw pääseks jälle tagasi oma arstirohu ausse.

Muidugi, inimraswa ei sööda, waid ta paigutatakse täitja uuel, moodsal kombel haige organismi. Sissepritsimise teel. Teda tarwitatakse ilusoperatsioonidel naha kortsude ja woltide kaotamisel, ja mitte ainult täitematerjalina.

Näppude kangestust, mis teeb tööwõimetuks arstitakse inimraswa abil. Katsed, mis tehtud Würzburgi kliinikus, on annud seni häid tagajärgi.

Soojendatud inimrasw pritsitakse haige käesse,

mille peale käsi weidi üles paistetab, ja mõne nädala järele korratakse seda sissepritsimist. Tagajärjed on aga üllatawad: sõrmed pääsewad jälle liikuma ja ka tööwõimetus kaob!

Kust wõetakse aga seda inimraswa?

Oleks õudne, kui ta oleks pärit ülespoodult. Kuid ei, rasw wõetakse nüüd elawalt inimeselt. Mõnelt haigelt tuleb eemaldada, näiteks kõhuoperatsiooni korral, weidi raswa. See rasw hoitaksegi alal.

Ta aetakse wedelaks, filtreeritakse ja puhastatakse keemiliselt igasugustest haigusidudest. Wõib olla, on inimraswal kui arstimisabinõul ees suur tulewik. Raswaollustel, wõi teaduslikus keeles lipoiididel on suur terwisline tähtus. Rasw mõjub haigusidude wastu, ja tema sissesöörumine aitab tiisikushaigeid.

Wõimas salaühing Ku-Klux-Klan.

100-protsendiliste ameeriklaste" terror neegrite ja kõigi teisiti mõtlejate wastu. Salaorganisatsioon 100.000-mehelise sõjawäega.

Ku-Klux-Klani langus.

Ku-Klux-Klan on salaühing, mis tegutseb laialdaselt Põhja-Ameerika Ühisriikides. Tema asutamisel on ajaloolist kokkupuutumist Ameerika kodanlise sõjaga, 1861—1865. Lõunapoolsete riikide majapidamine tugenes siis weel täielikult orjusele. President Lincoln kuulutas 1. jaanuaril 1863. aastal wälja neegrite wabastamise pärisorjusest, mille peale ta 14. aprillil 1865. a. ära tapeti. Kuid neegrite seisukord tekitas hõõrumisi ja tülisid weel kaua aega, ja alles 1867. aastal saabus seisukord, mida wõis pidada enam-wähem lõpulikuks.

Neegrid, harjunud orjuse rõhumisega, muutusid warsti rahutuks elemendiks. Lõunariigid olid sattunud neegrite wabastamise tõttu kitsikusse seisukorda ning seal hakkasid peagi ümber hulkuma suured metsrahwaste karjad, ähwardades walgete elu ja warandust. Seadused, mis tehtud neegrite kasuks, sattusid endiste orjapidajate suure wiha alla ja tuli ette, et

paljud neegrid weel pärast wabastamist tapeti oma endiste peremeeste poolt.

Memphises ja New-Orleansis toimiti neegrite kallal palju hirmutegusid aastal 1866. Kuid ka neegrid hakkasid omalt poolt kätte tasuma. Nad ühinesid sõjariistus salkadeks ja hakkasid toimima walgete kallal hirmutegusid, saades selega riigis tõsiseks ähwarduseks korrale ja julgeolekule.

Walitsused olid täbaras seisukorras, ei teatud tihti mis teha. Ses olukorras tekkis 1867. aastal Põhja-Karoliinas salaühing Ku Klux, mille otstarbeks oli kaitsta musta hädaohu wastu. See oli organiseeritud Lynchi kohus kurjategijate wastu, ja sinna kogusid warsti kõik neegrite orjusest wabastamise wastased.

Selle kohta, kuidas sai „Ku-Klux-Klan" oma nime, räägitakse, et juba aasta enne tema tegelikku asutamist, 1866. a., olid ühe adwokaadi bürоos Pulaskis (Tennessees) mitu noormeest, ja arutasid selle ühingu asutamise plaane. Keegi pani ette nimetada uut ühingut „Kukloiid", mis tuleb kreeka keelest ja tähndab „ ring, kari". „Ku Klux!" hüüdis selle peale keegi, milline nimi ka wastu wõeti. „Klan" tähendab „selts", „ühing".

Oli tarwis äratada awalikkuses huwi seltsi wastu ja põimida ta ümber mingit saladuslikkust.

Ühingu liikmed kohustati wandega ja surmakaristuse all waikima kõigest, mis sünnib ühingus. Ka hoiti saladuses ordu rüütlite nimed. Oma kooswiibimiste ja teenistuste ajal kandsid nad **musti wikkasid mantleid, mida nimetati „surnurätikuteks", musta terawat mütsi ja walget näokatet, mis jättis wabaks silmad ja kõrwad,** ja peale selle weel sigaalpiipu, mis pidi tähendama ükskõiksust. Ordu salakoosolekud peeti öösiti linna serwal ühe lagunenud maja keldris.

Ordu „ametnikkudeks" olid suurpresident (Grand Cyclops), kes juhatas koosolekuid, wiitsepresident (Grand Maji), marshall (Grand Turk), kes oli truppide käsutajaks, suur waramеister (Grand Exchequer) ja kaks odakandjat liktorit, kes seisid wahikorral.

1868. aastal kaswas Ku-Klux-Klan wäga wõimsaks oma liikmetearwu ja wägewuse poolest. Asutati laagreid, mis laiwnesid suure kiirusega üle paljude riikide. Neegrite ja madalamate walgete rahwakihtide keskel tekitas Ku-Klux-Klani ilmumine palju piinlikke kuuldusi ja ebausku. Tema liikmeid nende kummalises riietes peeti tontideks, ja nimelt lõunariikide sõdurite waimudeks, kes olid langenud Ameerika kodanlikus sõjas. Surnuaedadel arwati nähtawat tuld, mitmesuguseid waime, kes tegewat kõiksugused häält jne., tantsiwat punased leegid. Keegi ei julgenud minna maanteele, kus seisid liktorid öösel oma wahikorral.

Ku-Klux-Klanil oli mõnisada laagrit juba 1867. aastal, kuid neil polnud weel üldist ülemjuhatust, waid nad tegutsesid iseseiswalt ja wiibisid harilikus läbikäimises. Kuid weel sama aasta kewadel saatis Pulaski laagri president ülleskutse kõigile teistele laagritele, saata esindajaid kõigi laagrite konwerentsile Nashwillesse.

Sel salaja peetud kongressil otsustas Ku-Klux-Klan täielikult ühineda.

Oma tegewusala täies ulatuses hakkas ta nimetama oma „nägematuks riigiks" (The Inwisible Empire), mida jaotati üksikuteks osadeks, wastawalt lõunariikidele ja distriktideks.

„Nägematu riigi" eesotsas seisis „suurnõid".

(Grand Wizard). Mees, kes walitses riigi üksikut osa, oli „suur lohe" (Grand Dragon), distrikti ülem kandis nime „suurtitaan" (Grand Titan), kuna üksikute prowintside käsuandjaid nimetati „suurhiiglasteks" (Grand Giant), ja laagripresidente „Grand Cyclops". Ühingu otstarwe oli aidata kõiki nõrku tagakiusajate wastu ja anda abi kodanlikus sõjas langenute lastele ja leskedele, kaitsta Põhja-Ameerika Ühisriike ja nende seadusi.

Rahwa seas walitses seekord arwamus, et riigiametnikkudelt ei wõi loota toetust täiel määral ja mustade ja nende wägiwalla wastu.

See meeleolu tõi Ku-Klux-Klanile suure populaarsuse.

Tennessees oli tal üksinda 400.000 ja lõunas 550.000 liiget. **Ordu wõttis tõsiselt tarwitusele terrori, andis wälja dekreete ja pidas omal 100.000-mehelist sõjawäge oma käskude täidesaatmiseks,** seadis siise oma kohtu, kus wõeti tarwitusele kõige waljumad karistusabinõud, ja pidas end üldse üleval nagu riik riigis.

Ku-Klux-Klan otsis oma ohwreid niihästi neegrite kui ka walgete keskelt. Ei meeldinud keegi neeger Ku-Klux-Klanile, siis saadeti neegri juurde 4 meetri pikkune „tont", kes palus talt wett juua öeldes, et ta ei olewat üldse wett joonud sest saadik, kui langes lahingus Shiloh juures. „Waim" lahkus ähwardusega, tulla weel kord tagasi, kui neeger ei paranda oma meelt.

Ei meeldinud ordule keegi walge, siis kinnitati ta korteri ukse sedel, milles paluti teda „lahkuda ühe ja poole tunni jooksul". Ei leidnud see nõue täitmist, ilmusid järgmisel ööl majja Ku-Klux-Klani „tondid" ja toimetasid mehe üle piiri, tublisti piinates enne teda.

Ku-Klux-Klan peksis surnuks palju mehi ja naisi, ja põletas ära elusalt palju neegreid.

Ku-Klux-Klani hirmuteod läksid wiimaks wiltaugele, et **riigiwalitsused arwasid tarwilikuks wahele astuda.** Tennessee kuberner Brownlow awaldas 1868. a. määruse, mille järgi igaüks, kes osutus Ku-Klux-Klani liikmeks, pandi 5-aastaks wangi ja pidi 500 dollarit rahatrahwi maksma. Ühing keelati täitsa ära, kuid tegutses siiski weel salaja „Walgete wendade", „Walge liiga" jne. nimede all. 1871. aastal lõpetati aga ta tegewus täielikult.

Alles 1916. aastal moodustati ühing

Tants teeb ilusad jalad

ütlewad filmitähed.

Möödapääsematu nõudmine, mis esitatakse igale filmitähele on, et tal peawad olema ilusad jalad. Kuidas aga omada ilusaid jalgu wõi wähemalt hoida neid ilusana? Mis ütlewad filmitähed ise?

Joan Crawford ütleb: Et omada ilusaid jalgu, on tähtis tantsida. Ei tule wõtta tantsu lõbuna, waid hädawajalise gümnastilise harjutusena, mida peab harrastama. Iga tantsuliigutus, kui teda teha süstemaatiliselt, awaldab head mõju. Jalamuskllid saawad „wabaks", jalgadelt kaob üleliigne raswakate, kuna jalad omawad ilusa kuju.

Seistagu püsti, kannad koos, käed madalt küljel. Pahem jalg sirutatagu tahapoole ja tõstetagu siis hoogsalt ette, puudutades sealjuures kergelt põrandat. Seda tehtagu mõned korrad, siis jatkatagu aga harjutust parema jalaga, puudutades samuti põrandat kergelt jalawarwastega.

Terwe keha satub selle harjutuse juures tantsuliikumisse

ja enam-wähem kestwa harjutuse järgi saab juba samme kiirelt wahetada. Tehakse seda raadio- wõi grammofonimuusika saatel, siis on selge, et rütmilised kehaliigutused on inimesele kasulikuks lõbustuseks.

Teine filmitäht Anita Page ütleb samuti, et jalad kaotawad ilu, kui nendega ei tehta harjutusi, mis takistawad üleliigset raswakoe kogunemist eriti jäärtele. Olen ära tunnud, et jalgade ilu tõstmiseks on parimad harjutused ujumine ja golfimäng. Neid wõimlemisharjutusi, mis tehakse ujumise juures, nagu jalgade tagasitõukkamist, wõib aga wäga hästi teha ka kuiwal maal, näiteks kodus magamistoas. Maha heidetakse lihtsalt põrandale, tõmmatakse jalad üsna keha juurde ja lükatakse nad siis tagasi. Sama harjutust wõib teha ka püsti, tõstes waheldamisi mõlemat jalga ülespoole, kõwerdades põlwe, kuna siis jalg järsult ettepoole wälja tõugatakse.

Kõndimine on samuti hea wõimlemine jalgadele,

ja kui joostakse mööda golfiplatsi, jalad madalate kontsadega kingad. Kõrgete kontsade eest tuleb hoida.

Iseenesest mõista, pean ma ka tantsu wäga tähtsaks jalgadele. Kuid tantsuga ei tohi liialdada, sest tants pingutab terwet nahka, ja see kes liialdab, wõib maksta ilusate jalgade eest oma terwisega.

Walge spordi sepikojas.

Murutennis, omal ajal ainult aristokraatide lemmiksport, on nüüd wõidukäigul üle terwe maailma, eriti aga Inglismaal. Kuulsate Wimbledoni meistriwõistluste eel sõuseb aga inglaste tennisкirg otse keemisepunktini. Siis on nõudmine igasuguste tenniswahendite järgi wäga suur ning nende walmistajad ja müüjad teewad head äri. Pildil tehase sisemus, kus walmiwad tennisspordi wahendid.

Armastus ja salaluure.

Pimestawalt ilus lady Wiini ballisaalides. Armuhinnaga ostetud riiklised saladused.

Napoleon ja lady Vernon.

1811 aasta septembrist kuni 1815 aasta juunikuuni istus suur üleeuroopaline kongress Wiinis. Oli waja anda wanale Euroopale uut nägu, ajada uued piirid ja tekitada maakaardile uued maad. Napoleoni tuline waim oli raputanud seal kogu Euroopa.

Kuid poliitikaasjad arenesid hirmus pikkamööda. Koosolekute wahel peeti sagedasti suuri pidusid ja tantsuõhtuid. Kongress wankus, küsimused otsustati sageli tantsu ajal.

Aasta wahetusel ei olnud weel mingeid tõsiseid wõimalusi põlewate küsimuste lahendamiseks. Napoleon istus Elba kaljulises üksilduses ja kannatas suurt tegewusjanu, haududes mõtteid, kuidas lükata ümber kongressi ja tema otsuseid.

Jaanuarikuul tekkis tantsusaalidesse uus Inglise daam.

Olgugi, et Wiinis oli seekord küllalt naisilusust kogu Euroopast, äratas see ilmuwus siiski suurt tähelepanu. Tema abikaasa lord Wernon, olles Inglismaa esindajaks, tõi Wiini kõrgemasse seltskonda selle daami. Wiinis arwati, et sarnast naisilusust pole seal weel enne näha olnud. Daam äratas ka kohe Wiini salapolitsei tähelepanu, kes töötas Sedlitzky juhatuse all, ja oli kudunud tiheda wõrgu ümber kõigi Austria pealinna elanikkude. Saladuslik lady Wernon pidas aga end alguses peale üsal wäga tagasihoidlikult, ei tikkinud kunagi ette, tantsis külmalt, ja jäi samuti ükskõikseks, kui minister Metternich wiis ta kord endaga tantsima.

Wiinil oli palju sensatsioone, nii et nad waheldusid. Nagu kaleidoskop. Wastu kui lõppu oli daam jälle nagu kõik teised, ta ilust peeti lugu, teda austati, kuid ei jumaldatud, waid peeti üheks paljude seast. Tema ilmumine oli wõluwaks sensatsiooniks ainult 14 päewaks.

Ja nüüd ei äratanud enam nii suurt tähelepanu, et daam puutus tantsusaalide pimedamates nurkades kokku krahw Laorskiga, poolakaga, kes oli Wene esindaja attasheeks kongressil. Ka jäi ilma tähelepanuta, et daami nähti ühеskoos Laorskiga jalutuskäigul. Heideti ainult nalja lord Wernoni üle, kellele kui abielumehele „sarwed" pähe pandi. Lord, pahaseks saades, otsis troosti ja karastust ainult Tsiweringi weinist.

Ühel päewal lõhkes pomm:

wärst Metternichi kantseleist warastati tähtis dokument,

mis puutus Napoleonisse. Wiinis istunud walitsuswõimud olid seekord täitsa ühisel arwamisel, et Napoleoni walwamine Elba saarel sünnib äärmiselt puudulikkude abinõudega ja et Napoleon wõib ühel päewal jälle Prantsusmaal üles kerkida keisrina. Tehti kindlaks otsuseks kõwendada järelwalwet Napoleoni üle. Oli selge, et warastatud dokument oli äärmiselt suure tähtsusega Napoleoni agentidele, keda oli maa täis. Neil oli tähtis teada, mis otsuseid tegi kongress; siis teadis Napoleon, kas kiirelt tegutseda wõi endale ettewalmistusteks weel aega jätta. Warastatud dokumenti otsiti ilma et oleks leitud tema jälgi. Pandi ametisse palju salapolitseinikke. Wiimaks leidus keegi Meierbüchler, kes tõi asjasse weidi selgust. Franz Meierbüchleri seletuse järgi

pöördus peatähelepanu saladuslikule lady Wernonile.

Selgus, et lady kohta ei teatud öieti, kes ta oli. Politseis lükati aga Meierbüchleri seletused esmalt tagasi, kui ilmaaegsed kahtlustused lady wastu, ja hakati taga ajama ühe teenri jälgi, kes, nagu oletati, pidi olema dokumendi waras. Metternichi teener aga suutis hiljem tõestada oma süütust, ja politseiwõimud nägid nüüd, et olid ilmaaegu raisanud oma kallist aega. Lõpuks laskis Sedlitzky kõik asjasse puutuwad aktid oma kätte tuua, hakates uurima nende siin üksikasjaliselt. Ta oli eriteadlane omal alal ja märkas kohe iseäralisi jooni Meierbüchleri uurimistes.

Ta kutsus Meierbüchleri oma juure ja wõttis ühtlasi lady Wernoni politseiwalwe alla. Kätte oli jõudnud weebruarikuu keskpaik, ja lady tantsis ikka weel kongressi ballisaalides, tehes, nagu ennegi ükskõikse näo. Meierbüchlerile torkas silma, et krahw Laorskit ei olnud enam lady tantsitajate seas.

1815 aastal oli harukordselt soe weebruar ja lady otsustas ette wõtta wäikese maalesõidu Brühli. See ulatus lady kutsari kaudu ka Meierbüchleri kõrwu, ja see wõttis wäljasõidul omale toa just lady omade kõrwale. Meierbüchler töötas oma toas waikselt kuni õhtu kättejõudmiseni. See oli hotell „Kaks ronka", milles nad olid wõtnud aset ja ka krahw Laorski tuli sinna, kuid esinedes igatahes waleniме all ja nimetades end hra Lassingiks.

Meierbüchler töötas ühe koha oma toa seinas nõnda ümber, et pannes sinna wastu oma kõrwa,

wõis kuulda kõik, mille üle kõneldi kõrwaltoas.

See kuulatamine wõttis kaua aega. Lady läks esmalt pikale jalutuskäigule metsadesse ja tuli sealt tagasi wäga hilja. Aga waewalt pool tundi peale lady tagasitulekut kuulis Meierbüchler, kuidas lasti tema tuppa keegi wõõras isik.

Hakkas kõnelema mehehääl, — Poola aktsendiga.

„Mary, millal wõtate mind kuulda? Ma olen, pannes kaalule kõik oma olemasolu ja elu, muretsenud teile kõik mida soowisite mult. Nüüd on teie kord maksta minule selle eest palka. Te teate, mida nõudsin…"

„Ma olen siin, et täita teie soowe.

Ma ohwerdan teile oma ihu kuid ainult sel tingimusel, et te ka teise dokumendi…"

Mehe hääl muutus nüüd ärritatuks.

„Ma ei wõinud seda, ei saanud. Kas ei ole teil küllalt ühest? Te teate kõik ju, mida tahtsite."

„Ma seadsin juba üles oma tingimused. Ma olen ilus, ja hind minu ilu eest on kõrge.

Te teate, ma armastan meest, kes wiibib seal wangis kaugel üksilduses:

kui ma andun aga armastamata mehele, siis on hind kõrge, wäga kõrge. Ma sõidan ära weel täna, kuna mu teener on juba ette läinud. On teil seda, mida lubasite?"

„Ei."

uuesti, tusjuures ta otstarbeks sai isamaalisus ja heategewus. Kuid tegelikult jäi otstarwe umbes samaks, ta tungis jälle esile ta esialgne jaladuslikkus.

Ku-Klux-Klani liikmeid arwatakse praegu olewat umbes 5 miljonit.

Moodja Ku-Klux-Klani asutaja, metodisti jutlustaja William Joseph Simmons on teinud ühingu kaswamiseks hiigla tihutustööd. New-Yorgis üksinda on ühingul üle 100.000 liikme. Ühingul on suur mõju poliitikas, majanduses. Ühingu juhtiw ajakiri „Nation" kirjutas 1925. aastal, et Texase osariigs seisawad ühingule wäga lähedal kuberner, senat, paljud kohtunikud ja riigiametnikud.

Kord juhtus Alabamas, et seal raiuti kirwestega puruks 30 inimest. Ametnikud ei julgenud toimida asja üle mingit juurdlust, kartes Ku-Klux-Klani kättemaksu. — Texarkana läheduses piitsutati läbi waarikul kombel üks noor tüdruk.

Ku-Klux-Klan põletab tihti oma ohwrite seljasse tähed „K. K. K."

Ühing korraldab sageli suuremaid koosolekuid ta lageda taewa all. Autod juhitakse nii kokku, et nad moodustawad neliknurga, mille keskel põleb laagitsew rist. Autode numbrid ja tuled kaetakse linnu walgete rätikutega.

Sarnastel koosolekutel sünnib sagedasti uute liigete wastuwõtt. Wõttes uutelt liigetelt wannet, kinnitatakse teda järgmiste sõnadega:

„Neetud igaweseks surmaks, igawesti antu ja häbistatud olgu see, kes murrab oma antud wannet. Tema karistus olgu surm!"

Ühingu mõju tõstawad weel märksa suured rahasummad, mis on ühingu käes kasutada. Ühingusse sisseastumise juures maksetakse 100 dollarit, kuna ühingut tuleb toetada ka edaspidi.

1928. aastal tekkis „Pamelia" nime all ka mingisugune naiste „Ku-Klux-Klan", mille liikmed ei sohkunud tagasi ka kõige fantastilisematest karmustest.

Ku-Klux-Klani terror on kutsunud ellu ka tema wastase, ühingu, kes nimetab end „Tiigrisilmaks" (The Tiger's Eye) ja wõitleb Ku-Klux-Klani wastu sama ägedate abinõudega. Kõige wiimasel ajal on Ku-Klux-Klan kaotanud suure hulga oma endisest mõjust ja populaarsusest.

Worst ühes nahaga.

Jo Hanus Rösler.

Maks laenas kellegile raha. Sada krooni.

Ja ütles ühel päewal:

„Maksa mulle tagasi mu raha."

Pietsch wastas:

„Sa oled su kõik ammu kätte saanud."

Maks aga, kes ei ole saanud, jääb seisma aruiaamatuses.

„Mina?"

„Jah. Ma maksin oma wõla sulle tagasi."

„See on suur pettus," seletas Maks wõimsalt. „Sa pole tagasi annud mu raha. Sa oled petis, ihnuskoel, näru! Ma kaeban kohtu."

Pietsch ütles ainult:

„Katsu!"

Ja läks oma teed.

Maks jooksis adwokaadi juurde.

Jutustas lugu.

Adwokaat arwas:

„On teil tunnistajaid, et olete Pietschile raha annud?

„Ei."

„On teil wõlatunnistus?"

„Ka ei."

„Siis on raske," kraabib adwokaat oma peanahka, „kuid siiski tuleb panna kätma see asi."

„Ma palun, härra adwokaat. Aga wõimalikult peal"

„Aga mu ewatasu?"

„Kui ma saan kätte oma sada krooni, heameelega."

„Jlus. Siis minge Pietschi juurde ja andke temale weel sada krooni."

„Ega ma hull ole!" hüüab Maks. „Weel sada krooni? Sellele wärukoelale?"

„Olge rahulik," seletab adwokaat, „Täitsa rahulik. Te andke talle uuesti sada krooni ühe tunnistaja juuresolekul ja öelge talle, et tulete homme raha järgi. Maks tundi hiljem aga minge tagasi tema juurde ja nõudke raha tagasi. Ta maksab, kuna ta teab, et teie andsite talle raha tunnistaja juuresolekul. Kuid waadake, et keegi ei näeks, kui ta teile tagasi maksab raha."

„Mis?" lisendab Maks.

„Oodake aga," waigistab adwokaat. „Te lähete jälle järgmisel hommikul, saaja wõttes oma tunnistajat, ja nõuate ta käest weel kord sada krooni. Ise ütlete sealjuures, et ta pole ühtki penni teile tagasi maksnud.

Maks mõistab...

„Peen," ütleb ta. „Tehtud."

Maks läheb Pietschi juurde. Sõber kõrwal.

„Noh, wäike Maks," läkib Pietsch kurjasti, „olid adwokaadi juures?"

„Lase olla," ütleb rahulikult Maks, „küllap on nii. Sa andsid mulle tagasi minu raha ja ma unustasin selle. Ja peale selle — ma ei wajagi praegu raha. Olen teeninud hästi. Sa oled wiisakas nii hea ja hoiad mu sadat krooni kuni homseni? Mul on halb kanda kaasas raha."

„Heameelega. Tahad... kirjalikult?"

„Oh ei," ütleb Maks. „Mul on kaasas tunnistaja."

Ja annab Pietschile sada krooni.

Maks tundi hiljem on ta aga uuesti Pietschi juures ja laseb omale selle raha tagasi anda.

Pietsch teeb seda ilma paha aimamata.

Mitte keegi ei näinud, kui see sündis...

Järgmisel hommikul tuleb aga Maks weel kord:

„Wõid mulle tagasi anda mu raha?"

Pietsch wastab:

„Ma maksin sulle ju ära, Maks!"

Maks on ideepoolest raha saanud.

Kuid ütleb kawalalt:

„Mina?"

„Ma andsin sulle ju raha eile!" ütleb Pietsch, saades wihaseks. „Eile peale lõunat!"

Maks ei lase end heidutada:

„Mul pole aimu. Juba jälle seesama pettus. Sa oled ja jääd petiseks. Aga oota, seekord kaeban ma su kohtu!"

Pietsch ütleb jälle:

„Katsu!"

Maks arwab:

„Muidugi." Kuid seekord on mul ju tunnistaja."

Ja läheb oma teed

Esineb kohtulik nõudmisega Pietschi wastu.

Nõudmise summa — sada krooni.

Tunnistaja tõendab raha andmist.

Mitte ükski aga pole näinud raha tagasimaksmist.

Kohtunik teeb otsuse, et Pietsch peab maksma.

„Me oleme talitanud peenelt!" hüüab Maks, omades raha, ja ruttab adwokaadi juurde. „Palju nõuate?"

„Minu tasu on sada krooni."

„Mis? Sada??"

„Sada."

„Kuid see on just niipalju, kui olen saanud raha. Maksites teile nii suurt tasu, poleks mul üldse waja olnud algada protsessi. Nii jääb ju kõik sinna paika, niihästi worst kui nahk."

„Seda küll," arwab adwokaat. Kuid teie sada krooni oli ju niikuinii kadunud. Kuid kas pole teile palju meeldiwam, kaotada seda raha Pietschi asemel mõnele ausale mehele?"

Wäga õesmäel.

Mees (lehitsedes naise wäljaminekute raamatut): „Mis see tähendab, siin seisab: tiriku jaoks 20 krooni?"

„Noh, me ju otsustasime minna lähemal pühapäewal kuulama uue pastori jutlust, ja siis ei wõi ma ometi wana kübarat pähe panna!"

„Ei, haha, ei. Wõite minna..."

„Ainult üks kallistus, Mary, ainult üks suudlus teie ilusatelt, külmadelt huultelt."

„Te wiidate mu aega, krahw. Siin on mu huuled, üks suudlus ja weel üks, ja nüüd küllalt sellest. Ma pean ära sõitma, täna keskööl."

Meierbüchler oli tõskes seisukorras. Sel juhul, kui ta edasi kuulatama jäi, wõis ta teada saada weel palju wäga huwitawat. Kuid kallis aeg läks kaduma ilmaaegu.

Meierbüchler laskis rakendada oma hobuse, ta kihutas täie galopiga tagasi Wiini. Sellest, mis ta kuulnud, oli küllalt, et teada, et lady Vernonil oli suur ühendus dokumendi warguega. Keiköö oli läbi, kui Meierbüchler saabus Wiini.

Seal jeati kohe kokku protokoll, ning politsei asus tagaajamisele. Pesa oli aga tühi. Nüüd otsiti läbi igas suunas kõik maanteed, kuid isegi see jäi ilmaaegseks.

Maks päewa hiljem sündis uus lugu.

Ka politseiülema juurdluse aktid olid kadunud.

Mitu aastat hiljem kerkisid nad Londonis jälle silmapiirile. Ühe dokumendi äärel oli lugeda järgmine ingliskeelne märkus: „Mis aitab see, kui Wiini ja Austria politsei otsib läbi kõik maanteed?

Samal ajal, kui politsei weetis oma aega, sõitis mööda Donau jõge wäike laew, mille tüüril istus noormees, peaaegu naiselikult kena wälimusega..."

1. märtsil 1815 aastal maandus **Napoleon Marseille lähedal ja astus jälle Prantsusmaa pinnale.**

Ta sõitis triumfiga Pariisi, ja mehed, kes pidid wõitlema Ligny ja Waterloo juures, kogunesid ta lipu alla.

Napoleoni memuaarides on lugeda järgmine huwitaw koht: „Kuna ma usutawalt poolt kuulsin, et kuu keskel kawatsetakse kõnendada järelwalwet mu üle, otsustasin julgeda ette wõtta ärasõitu Prantsusmaale juba kuu alguul. Mu ettewalmistus oli küll puudulik, kuid ka waenlased polnud rohkem ette walmistatud. Ja kahest wiletsasti warustatud wastasest on Napoleon ikka kõige tugewam."

Napoleoni ja lady Vernoni ümber keerleb mõistatus, mille ajalugu on jätnud lõplikult lahendamata.

Haistmine — meie peenem meel.

Nina on tundelikum kui ükski instrument.

Kuidas meie tunneme lõhna.

Igaüks, kel on olnud wõimalus tähele panna lõhnaõli eritealasi nende töö juures, on tihti imestenud, millise osawusega need ära tunnewad kõik üksikud lõhnad mitmest segust. Nad istuwad oma toolil, tehes „nina analüüsi", mis on palju kiirem kui igasugune muu analüüs laboratooriumis.

Mõnd üksikut lõhnaainet on parfüümis sageli nii wähe, et teda ka keemiliste abinõudega on raske analüüsida, ja ka eksimised sel teel on wõimalikud.

Nina aga on ses suhtes palju täpsem.

Katsete najal on tõeks tehtud, et wõihape, mis tekib jalgade higistamise korral naha ja raswa keemilisest muutusest ja mille ligiolek on kohe tundaw tema ebameeldiwa halwa lõhna tõttu, on selgesti haistmise teel õhus tunda ka weel siis, kui teda on ainult üks kümnemiljardikk osa üheksainas kuupikmeetris õhus.

Nina külgseintel ja ülemises osas leidub hulk närwiotsi, mis lõpewad haistmisorganitega. **Nad on pealt kaetud wäikeste karwakestega**, mis ulatuwad wabalt ninakoopa sisemusse. Mikroskoop näitab, et need karwakesed on **peened närwiniidikesed, mis on ühenduses närwidega**, mis lähewad otseteed peaajju. Ajus on koht, mida nimetatakse haistmise keskkohaks ehk tsentrumiks, mis wõtab närwidelt wastu kõik peenemad haistmistunded.

On olemas mitu teooriat haistmisprotsessuuri seletamiseks. Esmalt arwati, et imepisikesed lõhnaaine tilgakesed mõjuwad otseteed haistmisnärwi otsadele. Siis loodi aga uus teooria, mille wõnkumine mõjus haistmisnärwi niidikestele. Haistmisorgaanid muutusid nii wäikesteks wastuwõtujaamadeks, kuna bais, nagu raadiokiired, hõljus ilmaruumis. Praegusel ajal on loobutud aga ka sest seisukohast. Ilmakse, milles leiduwad haistmisorgaanikesed, on kaetud webeliikuga, mis lahutab ninna sattunud lõhnaained keemiliselt, **kuna siis keemiline reaktsioon awaldab oma mõju haistmisorgaanidele**, ärritades närwe, mille tagajärjel me wõime tunda lõhna.

Prof. dr. Hoffmannil oli kord nina limanaha haigus, ning õpetlane tegi siis tähelepanekuid iseenda kallal. Samuti, nagu kooskõlaliselt walitud helid kostawad meie kõrwa mugawa terwikuna, on lugu ka lõhnaga ja haistmisega. See, mida me harilikult haistame, on enamasti lõhnade kooskõla. Teatud lõhnaained mõjuwad ainult teatud haistmisorgaanide peale, kuna organe endid on mitut sorti. Sellest tuleb, et nina limanahade haigestumise korral aitab wõrdlemisi wäikesest haigusealast, et wälja lülitada **kaunis suuri sugusid haistmistundes**.

Kindlaid tõendusi on siin raske muretseda, kuna katsealuste ütluste endi wastuwõtlikkus on mitmesugune. Kuigi lõhnad on teaduslikult jaotatud kategooriateks, on äärmiselt raske kirjeldada üksikut lõhna sõnaga, nii et pealtkuulajad saaksid lõhnast täpsele ühesuguse ettekujutuse.

Suwimoodide suurparaad.

Palju kirewust ja rõõmsat wärwikülluset.

Tänawune kewad oli wäga muutlik ja tõi naistele suure pettumuse, andes esmalt kõlawaid lubadusi sooja päikesepaiste suhtes ja kutsudes wälja wastawa riidemoe, kuid häwitades samal ajal kõik illusioonid järsu, äkilise lumelepuhanguga.

Mis wõiwad wäiksed naised oma külgesündinud edewusega? Nad peawad ühel päewal riietuma kergesse siidi krepi, kuid juba järgmisel päewal asetama teda waterritud riietusega, mis annab sooja nagu talwekasukas.

Suwised moeloomingud on wärwirikkad. Suwiriietusel naerew ja lõbus ilme, mille lapselikku tuju piirab wahel must siidimantel. Kuid ainult seniks, kuni ilm wilu. Niipea kui päew hakkab paistma soojemalt, jäetakse see ettewaatus. Kerge, wärwirikas riietus teeb naise wõluwamaks päewal, wabas looduses, ja ümbritsewad teda ka õhtul oma nõiduslikkude pilwedega.

Wööd, mis kinnitatakse ümber puusade, on walmistatud riietuse enda materjalist, ehk jälle nahast, mille wärw kordub, ehk on kooskõlas peamuutritega. Wöö kinnitab õhtul walmukalt alla riiete wähe hooletut suwist kergust, kirewat, rõõmsat lapsikut. See on palju loogilisem, kui kitkimine kiwidega. Pitside tarwitamine suwiriietusel on lõpmatu peen ja kena ja loob õrna loori ümber kõrgete, kaledate jalgade, kuid ilma et ta neid warjaks sealjuures... Pitsid on wäga waheldurwad oma wälimuse ja wärwi poolest. Beeži-punastes pitsides mängleb sageli wärwidefantaasia.

Sumemoes on palju wäikesi asju, millel aga siiski suur tähtsus. Nii kroonitakse kaela wäljalõiked, ja täielik warukate puudumine, mis meeldib eriti neile naistele, kes tahawad, et päike põletaks nad pruuniks. Kleite warukatega peetakse aga üldse suurtsugusemateks.

Ja weel üks asi, mis wõib naisi rõõmustada: suur, pehme kübar, capeline, tuleb jälle tagasi sel suwel. Ta on eksootilistest õlgedest, nagu bangkok, tagai, picot, ja kaunistatakse, wastawalt aastaajale ja ilmale, suurte wõi wäikeste, aia- wõi wäljalilledega. Kirew kleit... kirew suwekübar... Wõime rahulikult öelda: „nad on meistrid oma maitse rahuldamises."

Kunstirahwa warandused.

Kuidas need saadakse — ja kuidas kaowad.

Suured kunstnikud ühtlasi head ärimehed.

Mõni senini tundmatu „wäike" näitleja, kes töötab wiletsa näljapalgaga, wõib äkki leida, et tal on „raha kõris", mida waja ainult tööle panna. Kuulsust ja rikkust wõib saada sama hästi, kui äkki teate Ameerikast ühe senini aimamatu rikka sugulase surma ja päranduse üle. Kuulsus tuleb wahel ootamata ja ühes ta'ga raha.

Richard Wagner jättis järele wõrdlemisi wäikese waranduse, kõigest 42.971 krooni, kuid tema teoste ettekandmisest hankis leski hiljem 36 miljonit.

Caruso tütar päris miljonid.

Otto Reutter esines 1895 aastal Düsseldorfis saades 10 krooni õhtust, ja on praegu suurmaaomanik.

Berliini ainuke kabaree, millel on tõsised kirjanduslikud ja poliitilis-satiirilised huwid, maksab oma parimale (ja tõesti heale) jõule 30 krooni õhtu peale.

Wäga paljud wõtawad endale juhtnöörgks kaitsta end konkurentide wastu. Jack Hylton, jazzi isand, ärritas Brüsseli publikus oma wastu pahameele, tõmmates maha ühe kuulsa tantsijanna sellest eeskawast, kus ta esines ise. Sama jaanuse laskis ta kord otsekohe saada ühele kuulsale Prantsuse warieteekunstnikule ainult sellepärast, et see oli „wärwiline."

Anton Rubinstein, kuulsaim klawerimängija Liszti järele, toetas igat kunstnikku, keda ta tahtis wõita oma poole. Mitmesugusteks heategewateks otstarweteks andis ta 30 aasta jooksul wälja 300.000 kuldrubla.

Wähe on üldse neid kuulsusi, kes ei taha paista ainsa täheną oma kunsti taewas.

Niccolo Paganini, kõigi aegade kuulsaim wirtuoos wiiulil, oli äärmiselt ihnus ja wabanes sest haiglasest nähtest ainult üks kord, kinkides 20.000 franki komponist Hektor Berliozile. Mõni aastakümmend hiljem aga andis ta oma nimel wälja ühe wõõra kingituse, kuigi tal omal oli seekord 1½ miljonit krooni.

Nobeli auhinna protsendid 44 miljoni frangi peale on umbes 30 luuletajale ja kirjanikule olnud waranduse lisandnieks tublis summa wõrra, wahel isegi waranduse alusels.

Baieri kuningas Ludwig teine toetas Richard Wagnerit wastu riigiwalitsuse tahtmist. Kuningas määras kord Wagnerile 40.000 kuldnat, kuid minister tõrkus Wagnerile raha kätte jaatmast. Siis wõttis Cosima von Bülow, nagu ta jutustab ise, isiklikult selle summa kabinetikassast, kandes seda kottide wiisi oma tõlda. Wagnerit kanti weel 1927/28 mängu hooaegadel ainuüksi Saksamaal ette 1576 korda. Wanade tööde ettekandmise eest ei maksta enam autoritasu, kuid moodsate autorite oma hoitakse hoolega saladuses. Wõib oletada, et üksikutel juhtumustel on tegemist suurte summadega, kuna wiimasel aastal on Saksamaal etendatud Falli „Lõbusat talupoega" 9717 korda, Lehari „Lõbusat leske" 9661 ja Oskar Strausi „Walsi unistust" 8061 korda.

Kuhu jääb aga see warandus, mis kuulsale sel kombel puhtast kunstnikust?

Mis teeb näiteks helifilmide jazzilaulja Al Jolson oma 200.000 dollariga, mida toob talle sisse iga helifilm peale selle, mis ta saab osa filmi puhastkasust? Mis teeb Shaljapin saades helifilmilt just samasugust honoraari? Mis teeb Titta Ruffo, saades helifilmist 350.000 dollarit aastapalka? Mis teeb Sigrid Onegin, kes saab ühestainsast kuukesest kontsertreisist Ameerikas iga aasta 400.000 krooni, ja sinna juure weel palgad Metropolitain-ooperist ja Preisi riigiooperist? Ja Laura La Plante, kelle hääl on helifilmi tarwis kinnitatud 200.000 dollari eest? Kuhu paneb oma raha Richard Tauber, kes saab üksinda oma heliplaatide eest pool miljonit krooni sissetulekut aastas?

Kunstnikkudele läheb palju raha ära tarwis,

nad wajawad raha reklaamiks ja kunstihaculduste kogumiseks, kuid siiski on nende sissetulekud palju suuremad wäljaminekutest. Kui Oskar Straus sõitis Ameerikasse, müüs ta enampakkumisel oma asjad maha ja sai ainult oma kallima waiba eest 300 krooni.

Naised, kes pühendawad oma elu kunstile, näitawad üles suurt osawust raha kogumisel.

Frieda Hempel asutas oma firma, mis lewitab kosmeetika tarbeid. Lilian Gish, — naine, kes liigutab kõigi südameid — on suurte tööstuskontsernide aktsiate omanik ja juhatab isegi esinaisena nende seltside nõukogude koosolekuid.

Lon Chaney hangeldab maatükkidega, John Gilbert finantseerib masinatehast, George K. Arthur on pannud oma raha toiduainetega kauplemisse.

Raha peab töötama.

Kuid see mõte ei walitse Hollywoodis wäga ammu. Senisajani soetati omale tihti kullakaladega, raha ja tahtmist oleks jätkunud, kui oleks olnud wõimalusi ka kullakalade teiskordseks ülekullamiseks. Filmitähtede töötuskohaks on nüüd La Jolla, 100 miili Los Angelesist, mere kaldal. Alice White ostab siit igakord maad oma weerand sissetuleku eest. Maad ostawad ka Clara Bow, Wiktor Laglen ja Lois Moran. Ronald Colman talitab wäga sotsidelt, jaates oma nädalateenistusest igakord 20.000 krooni osa Inglise panka.

Paljude kunstnikkude warandus on ka häwinenud.

Mae Busch sai mõne aasta eest kuus 20.000 krooni, kuid elab nüüd ühes oma isaga wäikeses möbleeritud toakeses, teenides wahel juhuslikult 10 dollarit. Wahel juhtub, et hiilguse peale tuleb wiletsus, ilma et kunstnik ise oleks olnud sealjuures süüdi. Wagneri perekond kaotas kõik inflatsiooni tõttu. Pr. Cosima heaks pandi Ameerikas toime heategewaid korjandusi, kuna mõned jakka watrid maksid talle tagantjärele aupalka. Endine kuulus helilooja Alfredo Nardi suri mõne aja eest Londonis tänawwiiuldajana.

Waeseksjäänute ainuke troost on, et neil on kunagi midagi olnud. Tahaksime nimetada kõiki nende nimesid, ei tuleks iial lõppu. Pierre Oygertise, kes elas Pariisis juures puuduses, anti lõpuks nõukogude walitsuse poolt wäike pension ja koht elamiseks „wabariigi weteraanide kodus". Üks lummamatest praegusaja lööklauludest on „Rheini ääreuh Rheini weini juures," mis loodud juba 1882 aastal, ja töi siis oma loojale Xaver Paul Hoppele, kes on praegu juba auwäärt wanahärra, kõigest 300 krooni sisse. „Ma suudlen teie kätt, madam" on sissetuleku mõttes palju õnnelikum.

Mõnedel ei ole õnne, kuid õnn hoiab teisi oma süles, — kust tuleb ka!

SPORT.

Big Bill — Tilden.

Suur wõidus, suurem kaotuses.

Tilden ei ole weel „wana raud".

Euroopa Läänemaades koondub spordiringkondade huwi praegu tennisele. Äsja lõppesid Pariisis Prantsuse meistriwõistlused, mis iga päewaga tõmbas ligi tuhandeid pealtwaatajaid, Inglismaal walmistatakse palawikuliselt ette suurele Wimbledoni turniirile, kuhu tuleb kokku

kogu maailma tennisiliites,

et wõtta osa wõistlustest meistri nimele, mis kujutab peetakse mitteametlikuks maailmameistri wõistlusteks. Sinna tulewad kokku wõistlejad kõigist maadest, kuid wõimalusi lõpuwõiduks on ainult Prantsusmaa esindajail, kes 1921. a. alates on alati wõitnud meistritiitli meestele.

Suurimaks tennisisportlaseks on ja jääb tennisisuuruste arwamise järgi aga siiski Big Bill — Tilden, olgugi, et on kaotanud Lacoste'ile, Cochet'le ja Borotrale. Lacoste rõhutab Tildeni

suursugust spordimehelikkust

kui tema silmapaistwat iseloomujoont. Terwe rida suuri wõite, mis ta saawutas Ameerikas, ei muutnud teda upsakaks, kaotused, mis teda kõrwaldasid esimestelt kohtadelt, ei teinud teda ei kadedaks ega kõigutanud ta enesëusaldust. Lacoste, kes temaga on wõidelnud sagedasti, ütleb, et ta ei ole ainult suur wõitja, waid ka suur kaotaja. Ebaõnnestumise puhul näib ta weelgi suuremana kui wõidu puhul. Oma esimeste kaotuste puhul Wimbledonis ja St.-Cloudis polnud ta põrmugi närwiline,

ta ei otsinud mingisugusid ettekäändeid,

mis ta kaotust oleks wabandanud, nagu teewad seda paljud, teised matadoorid, waid kirjutas seda oma wastase wõimete arwele. Nii juhtus, et Tilden 1928 a., mil sai lüüa Cochet'lt ja Lacoste'ilt, kellede järgi ta praegugi asub ilma parimate hulgas kolmandal kohal, muutus populaarsemaks kui tol ajal, mil oli weel wõitmatu. Ka Pariisis näitas ta wõistluste puhul Morpurgoga murdmatut rahu. Kui ta kaotas esimese seti, ei riisunud see weel tema julgust. Wapralt lõi ta edasi ja wõitis. Sellega wõitis ta ka publiku oma poole, mida ei juhtunud temaga iialgi algul,

sest ta hoolib wähe pealtwaatajaist

ja nende kiiduawaldusist. Oma kuulsaima matshi puhul, Ameerika meistriwõistlustel Richards'i wastu, juhtus publik temale koguni waenulikult. Tilden ei laskunud end selle tõttu weel tasakaalust wälja lüüa ja tulemuseks oli see, et

rahwa meeleolu wõistluse lõpul oli hoopis muutunud:

nad tõusid hulgana istmetelt ja juubeldasid Tildenile.

Sellist ülalpidamist wõib aga seletada asjaoluga, et Tildenil polnud kerge pääseda esimeste ridadesse. Kaua aega oli ta waid keskpärane mängija ja alles kümne aastalise raske töö järgi sai ta tõeliseks meistriks. Siis saabus ajajärk, kus

keegi ei jõudnud tema tasapinnani,

kus ta noppis ühe wõidu teise järele. Tema suurajaks olid esimesed aastad pärast sõda. 1920. ja 1921. a. wõitis ta Wimbledoni meistritiitli; 1921. a. saawutas ta ka Ameerika ja Prantsusmaa meistrinimed. Kuni 1926. aastani ei kaotanud ta ühelgi silmapaistwal wõistlusel. Sel ajal wõitis Ameerika, tänu Tildeni kaastegewusele, aasta aasta järgi Dawise karika lõppwõistlused. Siis lerkis esile Prantsusmaa, kes wõib tänapäewal nimetada omaks maailma parimaid tennismängijaid. Kuid 36-aastane Tilden ei kuulu weel wanaraua hulka. Teda wõiwad lüüa ainult sellised kahurid kui Lacoste, Borotra ja Cochet. Oma rabawalt raffineeritud lööginwiisiga, oma külmalt läbikaalutud taktikaga ja kuulmatu kerge mänguga on tal siiski kindel koht ilmameistrite nimestikus, ja kuigi ta enam ei kanna seda tiitlit ametlikult, on ta ikka weel „Big Bill" („Suur Bill"), kelle mäng wõib pealtwaatajaid wiia waimustusse ja neid kaasa tõmmata.

Davise karika — tennismängud.

Senised tulemused üksikute riikide kohtamisel.

Kes tuleb lõpuwõitjaks.

1. ringil.

Austria Tshehho-Slowakkia.
Tshehho-Slowakkia 3:2.

Belgia Rumeenia.
Belgia 4:1.

Taani Tshiili.
Taani 4:1.

Kreeka Lõuna-Slaawi.
Kreeka 4:1.

Norra Ungari.
Ungari 4:1.

Monako Schweits.
Monako 3:2.

Soome Egiptuse.
Egiptuse 4:1.

Hollandi Portugali.
Hollandi (mänguta).

2. ringil.

Hispaania Saksa.
Saksa 4:1.

Iiri Itaalia.
Itaalia 5:0.

Tshehho-Slowakkia Belgia.
Tshehho-Slowakkia 4:1.

Taani Kreeka.
Taani 4:1.

Ungari Monako.
Ungari 3:2.

Egiptuse Hollandi.
Hollandi 4:1.

Rootsi Lõuna-Aafrika.
Lõuna-Aafrika 5:0.

Poola Inglise.
Inglise 5:0.

3. ringil.

(ewentaalselt).

Saksa Itaalia.
Saksa 3:2.

Tshehho-Slowakkia Taani.
Tshehho-Slowakkia.

Ungari Hollandi.
Ungari.

Lõuna-Aafrika Inglise.
Inglise.

4. ringil.

(arwatawasti)

Saksa Tshehho-Slowakkia.
Saksa??

Ungari Inglise.
Inglise.

Tabel on toodud sakka lehtede järgi, kes oma tennismängijatest on praegu heas arwamises. Kas aga nende lootused Tshehho-Slowakkia lööwiises täituwad, on enam kui kahtlaw. Wiimaste teadete järgi on Inglismaal Lõuna-Aafrikaga wõisteldes juba kolm punkti käes, mis teda kindlasti wiib wastamisi Ungariga.

Tõenäoline on Inglise wõit Ungari üle, kui ei juhtu mõni üllatus. Peale selle tuleb tal kohata wõitjaga Saksa-Tshehho-Slowakkia matshist, mis juba näitab, kes wõidab tänawused Dawise karika-wõistlused.

Naised püstitawad rekorde.

Kölnis peetud naissporditiidu puhul tõukas preili Henkela (Barmenist) kuuli 12,50 mtr., milline saawutus tähendab uut ilmarekordi. 4×100 mtr. teatejooksus püstitati uus Lääne-Saksa rekord, kuna Kölni B. C. ja Hellas Lenerp katsid selle maa meeskonnana wõistlusel 53,6 sekundiga. Hea tulemuse saawutas 5,24 meetriga kaugushüppes preili Schiaro (Düsseldorfist).

Prantsuse kergejõustik.

Prantsuse kergejõustiku liidu poolt korraldatud metsajooksust Paris-Versailles (14 kilom.) wõttis osa 300 jooksjat. Jooksu wõitis prantsuse pikamaajooksja Chappuis.

Lyonis kohtasid prantslased itaallastega. 100-mtr. jooksus wõitis itaallane Mangatti 10,8 sek., lüües prantsuse esimeistrit Gerbonneyd. Ka 110-mtr. tõkkejooks wiis wõidu 16 sekundiga itaallastele Facelli ja Carbonile. 400-mtr. jooks ei toonud üllatusi. Prantslane Moulines wõitis üllatawalt towalise ajaga 51,2. Kõrgust hüppas Menard 1,82 ja Cabarier 1,77 mtr. Prantsuse meister Noel Bi kuulitõukes 14,87 meetriga itaalia rekordimeest Righi, kes saawutas ainult 13,95.

Rootslased lõid hollandlasi 6:2.

Rootsi-Hollandi waheline jalgpalli maawõistlus, mis peeti äsa Stokholmis, lõppes rootslaste tugewa wõiduga 6:2. Poolajal wiisid rootslased 2:0. Hollandlased polnud nii halwad kui näitab tulemus; just rootsi wäravawahi teeneteks tuleb lugeda, et wärawate wahekord jäi neile nii ebasoodsaks.

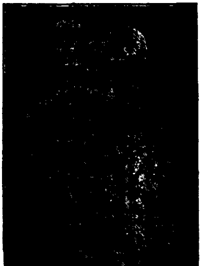

Kolmat korda surmani truu.

Filmitäht Constance Talmadge abiellus äsja uuesti — juba kolmandat korda. Wiibil filmilewrmik oma uue mehega, kelleks seekord osutus üks miljonär Chicagost.

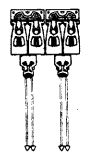

Uusi jalgpalli määrusid.

Möödunud reedel ja laupäewal pidas FIFA (rahwusvahelise jalgpalli liidu) mängumäärustiku komitee Pariisis istungi. Otsustati, et mängija, kede [illegible] mänguwäljalt ära ajamisega, peab jääma diskwalifitseerituks ka järgmise rahwuswahelise wõistluse puhul. Mängu ajal wigastada saanud mängijaid ei saa tulewikus enam asendada reserwidega. Samuti peab wärawawaht karistuslöögi puhul edaspidi asuma määratud joonel, selle asemel, et sealt jookta wäljapoole.

Järgmine komitee istung peetakse [illegible] Londonis.

Naerew maailm.

[illegible]

„Anna, tuulsid sa [illegible] [illegible]?"

„Jah, ma wõlla."

„Tahad sa kuulda, kui ma [illegible] [illegible]?"

„Muidugi, ma [illegible]."

„Ja ei saa [illegible]?"

„Aga ei — sake aga kuulda."

„Nii [illegible] oli kord [illegible] [illegible] [illegible] — sa selle [illegible] [illegible] [illegible]."

Pole tema töö.

„[illegible], nüüd [illegible] [illegible] [illegible] napabered [illegible] ja [illegible]! Mis pean ma nüüd tegema?"

„Seda ma ei tea. [illegible] [illegible] mine on [illegible] töö."

[illegible]

„[illegible], kui ma teeen [illegible] [illegible], kes [illegible] [illegible] sa ma teda selles [illegible] — millist moorust ma sega [illegible] [illegible]?"

„[illegible]!"

Kiirusemõõtjad.

„Mis, teie autol pole kiirusemõõtjat? Kuidas te siis kiiruse kindlaks määrate?"

„Wäga lihtsalt. 30 klm. juures [illegible] [illegible], 50 klm. [illegible] ja 80 klm. juures wabisewad [illegible] [illegible] [illegible]!"

[illegible]

„Aga mis te teete [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „Kui [illegible] [illegible] [illegible] pates ei awane?"

„[illegible] te [illegible]."

[illegible]

[illegible]: „[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ilma meie [illegible] ei saa te enam [illegible]!"

„Nii? Aga meie [illegible] [illegible] [illegible]!"

„Meie esiwanemad? Jah, armas [illegible], aga kus nad on? Surnud... [illegible] [illegible]!"

[illegible]

Opetaja: „Mis on [illegible], [illegible]?"

„Ma ei tea seda," [illegible] [illegible]."

„Pane tähele! Kui sa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja ema, kes sa siis oled?"

„Waeslaps, härra õpetaja."

Palju nõutud.

[illegible]: „Teie [illegible], [illegible] preili?"

Daam: „[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pilti... Mina aga wõiks jääda nagu [illegible]!"

Õnnelik Bill.

„Sa arwad, et ma olen küllalt rumal uskuma, et ta toob tüdruku minu juure, nii nagu lubas? Mitte sugugi. Ta wõtab ta ja hoiab kinni kui saab. Ma nägin seda ta silmist. Kuid Õnnelik Bill ekhutab otse Aiken'i farmi poole praegu."

Landrie oigas ja hüppas jalule. „Millal ta läks?"

„Poole tunni eest."

„Wiig hilja, siis! Morgan, sa saatan! Sa wiskad ta minema, sest et ise ei saa teda! Sa wiskad ta minema, et hoida teda eemal minust!"

Ta sammus aeglaselt Mat'i poole, kõneldes seda. Wiil kartus oli kadunud ta näoit; ja isegi Mat Morgan'i peale awaldas see mõju, kui ta nägi teist lähenewat weidi laienenud silmadega.

„Rahul" hoiatas ta. „Walitse end. Sa arwad, et kõnelen sulle seda kõike, et narrida sind, Landrie? Ei, ma räägin seda sellepärast, et tahan näidata sulle, kuidas saad kõrwaldada Õnnelikku Billi, päästa Molly ärawiimisest ja teha kangelane endast, ilma et riskeerida oma nahaga rewolwrimängus. Lugu on nii, et ma ütlesin Õnnelikule tee farmi, kuid pikema tee. Sa ratsutad oma kimliga lühikest teed ja hoiab kokku terwe tunni. See annab sulle aja, hoiatada wana Aiken'it.

„Sina ja tema ja mõned tema poistest wõiwad petta end punde lähedusse, ja kui Õnnelik Bill tuleb ja püüab weenda Mollyt põgeneda temaga — ja sa wõid olla kindel, et tüdruk ei lähe kergesti kaasa wõõraga — teie tormate esile, ja käes onai Õnnelik Bill. Kas see on lihtne?"

Asja lihtsus pimestas Harry Landrie silmad, siis tekkis neis aegamööda arusaamise helk.

„Mis saad sina kõigest sellest?"

„Saan Õnnelikku Bill'i sinna, kus mul waja."

„Ja mida annab see mulle?"

„Noh, sa narr, kas wana Aiken ei saa olema tänulik sulle tütre päästmise eest?"

„Ja sa tahad riskeerida, lasta mind teha seda kõike?"

„Ma panekfin kaalule kõik, jaada lõpuks tagasi tüdruku. Kuid riskeerikfin kümne Molly Aiken'i taolisega, selleks, et tasuda Õnnelikule Bill'ile. Mu reiw jäi rippuma tuppe. Aga kes usub seda? Nad arwawad, et ta wõitis mu wõitluses. Nad arwawad, et ma olen korra wõideltud, ja iga tattnina saab tahtma wõidelda minuga — arwates, et ta saab olema sama Õnnelik kui oli Bill. Sellepärast tahan ta! Nüüd roni hobuse selga, Harry, ja pane tolmama maantee!"

5. peatükk.

Kõdwimine.

Õnnelik Bill ratsutas peatusikult, nagu mees, kes on tegemas head tegu. Tema hobune oli katnud wahemaa kiiresti ja wäsimata, ja nüüd suur mees nägi, nagu Mat Morgan oli kirjeldanud, Aiken'i farmi enda ees — kogu suurt ehitist, ja paremal, künka kallakul, mida krooniksid kolm suurt puuwillapuud, üksikut hobust.

Sõites lähemale, ta nägi, et hobune kandis sadulat, ja leema kõrwal ta silmas kogu, kes nüüd asus hobuse selga ja ratsutas tema poole. Õnnelik Bill sundis oma hobuse tasasemale sõidule ja siis peatus. Kuu oli madalas, kuid wäga hele siintes mäeõhus; künkaharjad lõikusid terawalt ja selgelt tumedasse taewasse; iga põõsas oli näha weel kõige kaugemal nelist nõlwakuist; ja Õnnelik Bill nägi Molly Aiken'it selgesti.

Muidugi, laiaäärelise sombrero wari langes maskina neiu näo ülemisele osale, kuid ta wõis näha nina, suud ja lõuga. Ta jäi liikumatuks, sõnatuks üheks silmapilguks, imedes endasse nägemuse üksikasju ja aimates nägematut.

„Teie olete Molly Aiken?" küsis ta, tõstes kübarat ja langetades seda jälle aeglaselt.

„Wäga õige," ütles tüdruk. „Siin minu taga on Aiken'i farm."

„Kindlasti. Mat ütles mulle, et teie saate olema siin."

Ta nägi heameelega neiu kerget üllatust.

„Ja teie nimi?" küsis tüdruk.

„Enamsaolt nimetatakse mind lihtsalt Bill'iks. Mõned hüüawad mind Õnnelikuks Bill'iks."

Ta lisas juure selle aunime teatud kahtlusega ja polnud üllatatud, kui neiu tõmbas koomale waljad ja nihkus weidi ettepoole sadulas, nagu keegi, kes walmistub äkiliseks liigutuseks. Oleti Bill oleks olnudki weidi pettunud, kui tema nimi poleks tekitanud wäikest rahutust.

„Ma näen, teie tunnete mind?"

„Olen kuulnud teist," wastas Molly Aiken luiwalt.

„Pean wiima teid Mat'i juure," jatkas Õnnelik pehmelt. „Ta ei saanud tulla; nii saatis ta siis minu enda asemel."

Seepeale neiu sundis hobuse liikwele ja tuli nii lähedale, et wõis näha hästi mehe nägu. Ta näis pigemini üllatunud kui ehmunud.

„Ma ei tea, millest teie kõnelete."

„Meil on aega, et selgitada seda."

„Mat Morgan saatis teid?"

Püha palee

A. Koenig.

2. 3

Kohe selle järel oli ta wäljas hiigla areenil. Lesjet walgust, wärwe, õrn, odawaks ehteks. Ta hoidis tuhatlekkist pead langetatelt tagasi wiisatuna ja ta huuled tuksatusid kindjusata naeratuses.

Käed olid tal läua all kokkupandud, nagu hoiaksid nad seitsmest loorist tumesinist ehmest. Tewituseks kummardus ta nii sügawasti, et ta mustad kolid maad riiwasid. Ja siis tantsis ta präügliannu loorilantsu.

Kõige enne märkasid teda naised.

„See laps! See armas laps!" — Hüüdude ja kõnelõmin lewis pingilt pingile. — Wiibati, naerdi. — „Muusika! Kus on muusika? Ta jätkaku tantsimist!" — Kannel ja wile alganid uuesti mängu, wastu tulles rahwa soowile.

Õunis naeratus lehwis lapse näol. — Kindlalt, nagu oleks ta ju ammu harjunud olema tuhandete tähelepanu keskkohaks, kordas ta samm-sammult ja loor-loorilt hetäärii tantsu. Muusika peatudes, kärites ta jõhkralt ema hoolega-hoitud rätti ja pakkus oma walget lapsekeha tantsijanna naeratusega, mis oli imelikult liigutaw tema huulil.

Kõik see ootamatus ei oleks põhjustanud kiiduawalduste tormi ega präüglanna pisaraid, kes lapse tormiselt surus oma rinnale. Aga kõigis järelesaimatud liigutusis wäljendus sellane Hetaadilik armsus, kedalik täius ja teadmatult äkelu troonia, et isegi ecsõigustatud kohtadel harjumatu kiiduawaldus lahti puhkes.

Äkitselt langes Theodora põlwili. Ta käed sirutusid üles istmeteridade poole ja kõik wõistsid, et ta tahab rääkida. Läbilõikaw hele lapsehääl tungis läbi ruumi, ja mida kaugemalolijad ei kuulnud, anti reast-reani edasi, kuni kogu tsirkus kuulis selle lapse kaebust mängudejuhataja wastu, kes kohalt wallandas ta isa, sest et see kuulus rohelisele parteisse. Tõusis segadus.

Wenetsialased — rohelised — kes ei tahtnud kannatada, et nende parteimehelt wõetakse ta leib, ähwardasid karistuse ja wägiwallaga.

Prasinialased — sinised — wusid ilkes, et kaitsta last, kes kandis nende wärwi.

Juhataja weeti areeni ja ärahirmununa tõotas ta kõigi pühade nimel, et Lollius jääb kohale. Ees juubeldawa rahwa, Lollius surus lapse õnnelikult wisaratekülase shaaliga oma rinnale ja suudles teda.

Kõrwal, kõrwalwaimulik wikus kelgis lenjus piiskop Wigilius oma teenistuswalmise laaslalele: „Sest põrnikast saab kord suurim Bütsandi kõdunaine."

Diakon heitis talle kõhma pilgu.

Piiskop waatis oma [illegible] sõrmekünsi mis olid wärwitud nagu naksel.

Diakon kummardus — — —

Samal õhtul Theodora koju ei tulnud. Ema nuttis ja palus, Lollius ilmutas ükskäikust, kuid Burbo jooksis läbi kõik linna tänawad.

Kolmandal päewal tuli Theodora kahwatuna, unisena, ja pöörituste, nagu hulga weini tagajärjel. „Omeli wiimaks oled siin," muheles Lollius. Theodora awas kawala naeratusega oma wäikese käe ja laskis kukkuda kaks kulbraha, mis Lollius wilistades üles tõstis, kuna ema ükilises nutuhoos lamiis oma pale. Aga kui alemtalitaja oli läinud, hakkas Theodora kiiresti kõige kümne sõrmega sakma oma tumedaid juukseid ja tõi sealt kolmanda raha nähtamale. „Kust sa said selle hulga raha, kus sa wiibid" küsis Burbo, äkilise külmusega südames, mida ta isegi täitsa ei mõistnud.

Theodora wiskus waljult haigutades matile: „Ah, kui kare ja kõwa ase!" ohkas ta.

6.

Kaheteistaastasena hakkas Theodora näitemängudest osa wõtma. Juhataja, kes nii rohkete armuawalduste osaliseks sai, kui palju sel lapsel neid kindlda oli, lubas meelsasti Theodoral esineda Trojena wõi Hermesena. Seejuures kandis Theodora pärga wõi tiibikorki lähikeltikistal, egiptuse esentsidega kulblaks wärwitud juustel, ja ta potlik õrn keha oli kaetud ainult läbipaistwa kuldrüüga. Mõndki pealtwaatajate hulgast tabas selle Eroje noal ja kõik nad oleksid tahtnud meeleldi end sellest Hermesest lasta talutada tumedate himude warjurikki.

Burbo nägi Theodorat tühjas puukambris, mis nüüd nende jaoks oli korda seatud, tundidewiisi seiswat peegli ees, mis Theodora enesele ise oli muretsenud.

Ei olnud ta enesega rahul, sai Burbo tunda ta wiha.

Õnnetus pood ja Burbo kiitis seda ilusaimaks ja täiuslikumaks ilmas, siis naeris tüdruk talle näkku. Mõnikord kõlas joobnud imetamine nende seljataga ja Lolliuse punane, turjunud nägu ilmus uste wahele, irwitaw, pingutatud ninasõõrmetega ning ette ulatuwa, wärwitu harjasabemega, mis nagu lahtiselt lipendas wärisewate huulte all. Theodora, nähes seda peeglis, pöörutas ja laga, ümberpöördumata ja peatumata har-

10 käsku kinoskäijatele.

Kui kõik toimiksid nii, kis...

Awaldame mõned iroonilised manitsuseb, mis käiwad hoolimatute kinoskäijate kohta ja näiwad tulewat küll kõige enam kinoomanikkude südamepõhjast, kuid on siiski wäärt, et neid loeks publik.

Sa pead kinno minema alles siis, kui film juba jookseb. Seni kui su silmad salsawad harjuda pimedusega, kõnni taiakesti esimeste ridade wahel, — see äratab su wastu publiku sümpaatiat.

Oma kübar hoia alati peas. Kui see, kes istub su selja taga, ei näe midagi üle sinu pea, — olgu lahke ja toogu enda tarwis kodust kaasa padi.

Ära jäta oma palitut iial garderoobi. Halkab sul liig soe, wõid ta seljast ära wõtta kinoetenduse ajal. Sul on see meeldiw tunne, et ka teised, kes istuwad sinu taga, ei näe filmi senikaua, kui sa oled lõpetanud lahtiriietumise.

Loe kõik filmi pealkirjad kõwasti. Igal kinoetendusel wiibib kahtlemata mõni kirjaoskamatu, kes on sulle selle eest wäga tänulik.

..Kui sa oled juba kinosse tulles näinud filmi lõppu, sinu kõrwalistuja aga mitte, siis hakka temale seda asja kohe seletama. Sa teed sellega heateo, sest su naabril pole wõib olla aegagi waadata filmi lõpuni.

Arwusta wõimalikult palju ja wõimalikult waljusti. Sellega näitad sa üles oma haridust ja oma üleolekut terwest kinosaali täiest rahwast.

Kui film kujutab sündmust Lõuna-Ameerika Kordilleerides ja sa leiad äkki, et filmi üleswõtted on wändatud Alpides, siis awalda oma teadmist kohe teistele. Kõik näewad siis, et oled palju reisinud mees, kes ei lase üheski „x"-ist „y" teha.

Osta odaw pilet ja kobi teise akti lõpu ajal paremasse platsi, kasutades pimedust. Kinoomanik wõib aga rõõmus olla, et sa üldse tuled kinosse.

Elusta kino orkestrit rohke kaasawilistamisega. Wõid tõestada ka saapakontsadega, et sul on rütmitunnet.

Kinost lahkudes ära unusta iialgi wiskamast wõileiwa ja shokolaadi pabereid oma istme alla. Pimeduses ei näe su seda keegi, ja pealegi mõjuwad paberijätised su wastus ainult segawalt.

Põrsaste wõidujooks.

Hobuste, koerte, autode, mootorrataste ja lennukite wõidusõitu ei tundu wist ameeriklastele praegusel ajal enam küllalt sensatsioonilistena, ning sellepärast on hakatud Meksikos korraldama ka põrsaste wõidujookse, kusjuures põrsastel, keda on peetud enne seda päewadewiisi päris näljas, hoitakse nina ees tükk maitsewat toitu, mida antakse neile korraks ainult ninnutada, ja niipea, kui sarnane näljane põrsas pääseb lahti puurist, on ta ülesõhutatud kiireimale jooksule. Nende wõidujooksude puhul peetakse Meksikos, nagu kord ja kohus, ka hulk kihlwedusid. On raske öelda, kuhu ulatub peale seda weel meksiklaste sensatsioonihimu!

Noore naise leiutis.

Keegi noor proua tahes walmistada ootamatut rõõmu oma mehele tema sünnipäewa puhul, walmistab suure waewaga ühe tordi oma ense retsepti järgi. Ta kannab lauale oma „meistritöö" ühes kohwiga. Nii wäga kui õrn abikaas ka püüab lõigata sealt külsest tükki, ei õnnestu see tal. Ta saadab tordi patendiametile, kus selgub, et ta naine on leiutanud kõwa, murdumatu massi, mis kõlbab hästi ja on tugew materjal põrandate walmistamiseks.

Warastas pooleteist kilomeetrit raudtee rööpaid.

Keegi Iwan Tolkow, kes elab Ameerikas, wõeti kohtulikule wastutusele wargus pärast, kuna ta oli warastanud ühe farmeri aidast terwe läinud aasta nisu saagi.

Asja arutamisel selgus aga, et Tolkow oli süüdi ka weel paljudes muudes — ja sugugi mitte wähem kummalistes — wargustes. Muu seas on ta warastanud... pooleteist kilomeetrit raudteerööpaid, ja tühjaks müünud terwe ladu, mis kuulus ühele suurele firmale. Palgates mitu abilist, lammutas ta ühe farmi hoone sel ajal, kui hoone omanik oli ise kodust ära. Kõik materjaali, mis saadi hoone lammutamisest, müüs Tolkow peale seda ära enampakkumise teel.

Kohtunik, olles wäga üllatunud nende omapäraste, aga julgete kelmuste puhul, tähendas oma otsuses, et Tolkowi kuriteod on silmapaistwad oma „julguse ja terawmeele" poolest, ja mõistis Tolkowi ainult üheks aastaks wangi.

Händeli teraw keel.

Oratooriumi helilooja Händel, olles ise ooperimaja omanikuks Londonis, juhatas seal oma orkestrit mängides ise kannelt. Ta saatemäng oli nii ilus, et publiku tähelepanu kiski hoopis eemale laulust — lauljate suurimaks meelepahaks.

Keegi itaallane oli nii wihane, et lubas, kui Händel peaks kord jälle mängima kandlil, alla hüpata näitelawalt ja purustada kannelt.

Itaallase sõnad wiidi ette Händelile. Saades hiljem kokku itaallasega, ütles Händel: „Te tahate, nagu olen kuulnud, alla hüpata minu ooperimaja näitelawalt. Ma palun, teatage minule lahkesti, mil õhtul kawatsete seda, et ma teaksin lasta ütes märkida seda oma eeskawale. See on heaks reklaamiks. Oma hüppega teenite te kindlasti palju enam raha kui oma lauluga."

Wastutaw toimetaja R. Küng.
Wäljaandja: K.-ü. „Waba Maa".
Tr.-Osaüh. „Waba Maa" trükikoja trükk.

Rändajad ja suvitajad!

Varustage endid tervi hoidlise

võileivapaberiga.

Pakitud nu ase etikeți all.

Igal ervul saadaval
K.-ü. „Rahvaülikooli" kauplused,
Jaani t. 6, Kredit Panga m. tel. 6-66, Harju t. 48 omas majas, tel. 24-49

Tule, sa wäike lind,
Ihkab mu süda sind!

Neidhinged!

On nii saaw siin, kus sammetina mustab polde wir ja kanael sibnapuril sinimetsa wiir. Kirjutage üksildasele wabale noorele mehele. Ka pilti soowiksin ma. Aadr.: Sürgawere, Abiemeierei. Hemfri.

Apelsiini ladu.

Tellimised kirjalikult pk. 163. Odaw müük kastiwiisi. Müürivahe tän. 33, hoowil laos.

Söögimajapidajatele!

Odawasti müüa

automaat-mängukapp

(Spieldose-Kalliope) ühes nootidega. Maakri t. 20—5.

Paljudele tuntud **hiromant**

Elasin 1917. a. Liiwalaia tn. 23. a., Salongi tän., nüüd Pelgu tän. 3—26, keldrikorral, teine maja linna poolt, esimene paraadukse tänawalt, mitte hoowist. Otsustan saatust kaest, pildist ja wanadest Rooma-Egiptuse kaartidest sündimisest surmani. Annan katunde ainult suwetundel. Eksituste äraboidmiseks palun hästi tähele panna aadressi!

Abielluksin

priske ja tuaewakaswulise maanaise elu ja töö tundja wabwa ja töökaneiuga. Wan. 25—35. „Töömees".

Hallo! Noored härrad!

Kaks noort lõbusat prl. ja pr. soowiwad sügawhingeliste meeselewustega kirjawahetust üle Eesti. Eelistame kõigepealt Pärnu noorhärrasid kes suudaks, et kawatseme belolewale laulupeole sõita. Oleks su wäga huwitaw leida kaaslast, kes wõiks juhtida kaigi mitte läbi elu, siis wähemalt läbi laulu helides wastu kajawa Pärnu linna. Aadr.: Narwa raam. raamatukapp. Lulli 17, Salli 18 ja Loori 23.

Iseseisew daam soowib tõsist

tutvust

jõuka härraga, kellel mingi sugune ettewõte ehk teenistus. Wan. 35—50 aast. „Ainus jõud".

3 lõbusat maapoissi ja üks neiu soowiwad samasuguste neidudega ja härradega

tutvust

Päewapilt soowitaw. Mittemeeldiwuse korral saadame aufasti tagasi. Kirjad: Kärkna postiag. Maks 25, Juks 27, Riks 22 ja Aino 18.

Kelle elusaatus tähtis, palun külastada kuulsat

Hiromanti

Jõe tän. 9—1. Kõost. 9—8. ka pühapäeval. Maks kokkuleppel.

Hingeliselt rikas, rohkem kui sümpaatne, noor daam, soowib

tutvust

Eesti meripojaga (ohwitseri aukraadis) ehk akadeemilise haridusega härrade hulgast. Wanadus kuni 40 a. Täielik intelligentsus tarwiline. Hingelt tühjad ja naisemehed ärgu tülitagu. Kirjad: eesti, inglise, prantsuse, wene, saksa keeles. Tartu, Rüütli 11. „H. D."

Kas leiduks tõsist, hingelist

härrat,

kes wõiks olla noorele haritud preilile heaks sõbraks. Meeldiwuse korral wõib järgneda abielu. Wanadus 35—40 a. Kirjutada Wene keeles. Teat. fl. abit. Tartu, Rüütli 11. „Soow".

Korralike elukombedega 27-a. keskkooli harid. maaneiu soowib tõsist

tutvust

kainete, korralikkude eluwiisidega noortemeestega ehk lasteta lesknedega, kel kindel elukutse, soowitaw wäike warandus. On omal tulewikus wäike warandus, kuid mitte praegu. Flirtijaid ja juhusteotsijaid palun mitte tülitada. Kirjutagu ainult need, kel tõsine mõte on. Elulookiri nõutaw ja p.-pilt soowitaw. Kirjad saata õige nime ja aadressiga kuni 19. juunini. Tõrwa, Walga tn. 41. E. Oraw.

Härrad!

Kes wõimaldaks noorele preilile jaanipäewaks Soome sõidu? „Kaasreisija 22".

Wanem neiu soowib

tutwust

wan. meester. 40—50 aast. Stt. „Kuu".

Neiud

ja noored lesed, linnast ja maalt. Kaks energilist, keskealist noortmeest, ilusas looduses, keset lõuna- ja wärwiküllast lillede merd, unistawad abielu õnnest. Kes ei unistaks Teist sellest? Kirjad õige nime, aadr. ja päewapildiga saata Wäätsa p.-ag., pk. 10. „Mets", „Sõrrumets".

Haritud noormees soowib

tutvust

prl. ehk pr., kes laenaks 40 kr. ameti õppimise lõpetamiseks. Maksan ausasti tagasi. Kirjad slt. „Tutwus".

Naisolewused!

Teiega soowiwad tutwuneda neli noort, kena wälimusega, hästi lõbusat intelligent üleajateenijat. Päewapilt soowitaw, mitte nõutaw. Kirjad: Postkast nr. 1, Loimsuu, A 23, B 25, D 22 ja E 24.

Sv. kadetid!

Kas soowiks Teist keegi olla jalutuskaaslaseks noorele preilile? Kirjad slt. „X".

Tahaksin **tutwuneda**

inimesega, kes on hingeliselt õnnetu — üksildane ja igatseb tõsist sõprust. Kirjutada palun mõlem. soost isikuid kuni 20. skp. Soowitaw intell., mitte alla 25 a. Tartu, Rüütli 11. „Silvia" all.

Ärge vihastage

oma meest ühetooniliste, labaste söökidega,

vaid teadke, et igast lihtsast toiduainest võib valmistada heade teadmiste juures mitukümmend maitsevat toitu. Tarviline juht perenaistele sel alal on raamat

Kokakunst

sõnas, pildis ja filmis.

1000 maitseva toidu kokkuseadet. Hulk väärtuslist näpunäiteid maitseva toidu valmistamiseks ja nägusaks serveerimiseks. 281 pildiga ja filmiga. 350 suurt lehekülge. Hind 3 krooni.

Pealadu: K.-ü. „Rahvaülikooli" raamatukauplused Tallinnas,

Jaani t. 6, Kredit-panga majas, telefon 6-66; Harju t. 48, omas majas, telefon 24-49.

Raamatu hinna saatjatele rahas ehk markides saadetakse raamat ärt kulul postiga välja.

„Püha palee"

2

jutustes. „Kas sa kaod siit?" Ja uks suleti argliku, wõitlewa naeruga. Wajudes wiskus Theodora halwale, wana tiigrinahaga kaetud matile ja kutsus Burbot, kes kogu aeg pudelite ja pundrikopsidega, liniktute, looride, paelte ja pärgadega ta järel edasi-tagasi oli karelnud. Ornas, weel warjundamata alastuses sirutas ta end täitsa wälja, ja poisikese palawad käed hõõrusid esjentse ta nahasse. „Sa oled ilus, Theodora, sa oled wäga ilus!" sosistas poiss, ja olles sel hetkel Theodora ainuke ori ning pealtwaataja, katsetas Theodora tema juures warajaste, weel täidewiimatute lubaduste mõju, milles tal juba oli kogemusi.

Oli teda salwitud, millist tegewust Burbo wõimalikult pikendas, kammis ta juukseid, mida lahti wõtma pidid teised käed. Siis astus Theodora peegli ette ja silmitses end lähedalt, tähelepanelikult.

Ta õõnestas käed oma kapserinna all, mis weel ei ilmutanud profiili, ja lõi peopesadega puusadele. „Millal ometi, millal?" küsis ta peaaegu waenuliselt.

Aga kui ta hommikul kambrisse puges, kus Burbo wärisedes sames juba ammu ärganuna, siis ei lubanud ta teda oma kortsunud piduehteidki aidata seljast wõtta. „Mitte enam käsi!" ütles Theodora. „Mitte käsi..."

7.

Ühel niisugusel hommikul, mil Theodora kohwatuna ja külmetades oma kambrisse tahtis lipsata, kuulis ta lämmatatud oigamist ja hädaldamist. Lollius oli harjunud naise kõweraks tõmmatud turjal kõrtsilaulude takti kaasa lööma, ilma, et naine sest suuremat kisa oleks tõstnud. Nüüd aga kõlasid karjed nii lõikawalt, et Theodora [illegible] sikaga uksele põrutas. „See lahti, ehk ma hüüan kokku kogu tsirkuse!" huudis ta.

Ootamatult ruttu tõmmati lahti uksekeriw ja Lollius, kel nägu werijeks kriimustatud, tahtis tast mööda tormata. „Pea ta kinni, ta käes on su rist!" karjes ema põrandal poolkägistatuna. Theodora ei mõistnud midagi muud kui sõna „su", mis wäljendas temale tehtawat ülekohut. Ja juba tuikusti joobnu tagasi, wälkkiirest löögist tabatuna.

„Wõta see, wõta see tast ära!" ulgus ema. Ja Theodora, hammustades kõigest jõust ta kiskaja kätt, kiskus jellelt triumfeerides pärlitega ilustatud ametüstidest kaksikristi. „On see minu? Miks ei ole ma seda ennem kunagi näinud, kui see on minu?" küsis ta, wihaste käest pääsnuna, kaitsetpakkuwas kaugusest.

„Ta kägistas mind, aga ma ei jätnud seda talle nsikaua, kui mul weel oli kübetki jõudu. See rist on märk, millest sind aks kord ära tuntakse, siis sa saad walitsejannaks ning käid kuldkingis..."

Ja ema jutustas Theodorale ta leidmislugu, hingeldades, läkastades, kaši muljutud kaelal, pilk Theodora lõkendawal näol.

„Sa saad walitsejannaks ning käid kuldkingis ja ei unusta, kes sind armastas, kui olid paljas..."

Theodora waknis awatud kael jätkendawale aardele, ta silmad olid peaaegu täitsa suletud ja iluiakaareline suu tukkus. „Ja seda ta tahtis ära juua!" — Talitaja, kes kõik aeg imes katkihammustatud kätt, hädaldas: „Tahtsin seda ainult wõtta, et salaja uleš otsida su ema. Tahtsin sulle teha ainult head, ijalikult head ... eur sa ..."

„Wait!" põrutas Theodora. „Sul ei ole enam ütlemist siin majas, kust sind wõin wälja ajada siis, kui see mulle meeldib. Ja da sulle, kui sa weel julged wõtta ennast ta waewaga teenitud peiuraha wõi Burbot piitsutada, — ma lasen elewandist su purukš tallata!

Enam ei joo sa ära mu öõde raha enamast mind raukadele, et nad mind armastaksid kui poisikest! Enam ei wiida sa mind wilelaste jäänustega, ega nunna ennast oma libudele! Sest täna olen ma kehaliselt walminud ja saben, kuba tahan!"

Naine nihutas end Theodora jalgade ette ja nuttis.

„Lähed sa, mu õnn? Tahad sa minna oma teise ema juurde?..." Theodora heitis peene keti ümber naise kaela ja kummardas alla.

„Tõuse üles! Kord käin ma kuldkingis — kuid neis, mis ma enesele ise olen teeninud."

8.

Theodora wõeti wastu näitlejate truppi. Ta wõttis osa igast miimilisest jumalatemüütide ettekandest, mida rahwas ikka jälle uuesti nõudis. Ta armastas oma kapsast ning teadis ennast nii kõhklematult waatlemiseks kui aednik rooje. Ta astus wälja allahiirenud rüü mustast rõngast, käed kukla taga lühikeste loklide all kokkupandud, tuhandeile soowele wastu kummudes wõngawaid rindu, tuhandeile [illegible] pakkudes naerwaid huuli; ja päewal laheses ta, et tsirkuse seadus talle ära keelas heita eneseist kuld niudewöö, nagu ta oli juudistas loodust, et see naisele andnud ainult loim altarit Eroiele ohwerdamiseks.

Nana seisis ta paistewalguses, alasti ja andaw, nagu üks noist Olümpose häbitundmuseta õndsaist. Ta poolluletud silmis peegeldus külm uinetus. Ta oli weel wäga ära, ning mitte suur ja ta waewalt arenenud

1

Õnnelik Bill

T. Manningi seiklusromaan metsikust Läänest.

7

„[illegible]!"

[illegible] põrdus.

„[illegible] pean raatima ebameeldiwalt [illegible] jest, Harry, kui wõtad seda nii. Ma wõin [illegible] ja ma [illegible]."

„[illegible] selaš juba eriekohewalt — selle [illegible], kuidas on meie wahekord. Kuidas [illegible] mind?"

„[illegible] Pöörduma weidi mi[illegible] ja kuulsid, et mina [illegible] Wheeleri, eks?"

„Wõib olla. Mis siis?"

„[illegible], et sa istud maha ja [illegible] Mat Morgan tuleb Wheeleri. [illegible] Wheeler pole tema aiwpaik."

„[illegible] pole põhjust mõtelda sellest, kuhu [illegible] wõi miks."

„[illegible] Lase mind lõpetada. [illegible] Wõib olla, Mat Morgan [illegible], et olen tublisti tüüdanud Molly [illegible]. Wõib olla, ta teab, et olen [illegible] Mo[illegible] wada."

Harry Landrie wõpatas.

„Nii siis ta tuleb Wheeleri, et tabada mind. Ta tuleb tapma mind. Selleks on ta [illegible]. Mind [illegible] sa wäikese pikoninalise [illegible], kus niin on Conover, walma[illegible] juure, teades et [illegible] kõigepealt kui tulen linna. Conover peab teatama minuti, mil Mat Morgan [illegible]. Aga kuna Conover on seal, ta [illegible], et Õnnelik Bill on linna tulnud. [illegible] kui Mat Morgan astub kõrtsi, Conover tuleb tagasi sinu juure ja ütleb [illegible]. Ta teatab ka, et Õnnelik Bill on [illegible]."

„[illegible] mõtled saadaldada oma kimli ja [illegible]. Siis sul tuleb teine mõte. Miks [illegible] Bill'i Mat Morgan'i wastu? [illegible] Conoveri. Ta tuleb minu [illegible] ütleb: „Morgan, Õnnelik Bill on [illegible], et otsib sind." Siis ta lõ[illegible] Õnneliku Bill'i juure ja ütleb: „Õnnelik, Mat Morgan ootab sind Mezzaris."

„[illegible], et ma ei wõinud hoiduda [illegible] Õnnelikust rahwa ees. Sa teadsid, [illegible] Õnnelik ei woinud hoiduda kõrwale mi[illegible], pidan teda kui oli nii wälja katsu[illegible]."

Harry Landrie hakkas tagasitema aegla[illegible] poole; teda peatas Mat Morga'i hääl: „Ja sa tahtsid sunnida mind [illegible] Õnneliku Bill'i abil, mis?"

„Sa nägid ind, Mat."

Morgan tegi üte neist mõtteist, mis waluust kaaluwad palju.

„Ära waleta. Conover ütles mulle."

Kõik tabas äkki, Harry Landrie wõpatas.

„See rott!" hüüdis ta. „See wilets rott!"

Mat Morgan naeris.

„Ta ei öelnud mulle, aga ma arwasin, et wäike wale ei tee kahju. Ma usun, ta tõestas oma taju eest küllalt hästi. Noh, Landrie, kui oletada, et ma lähen Sheriffi juure ja jutustan talle selle wäikese loo?"

„Ükski hing Wheeleri ei usuks seda."

„Nad pole kõik sinu sõbrad ses linnas."

„Põrgusse nendega!"

„Muidugi. Aga kohus wõib mõista seda teisiti. Pealegi, Conover ei tunde teisele wastu kõwmustele tunnistajana. Mul on adwokaat, kes toob tast wälja kõik, ja mis oleksid sa kadunud, Landrie. Täiesti walmis. Kas nüüd kuulad?"

Landrie wiskas enese raskelt toolile.

„Aga," ütles ta, „Ma ära mõte sunda mind rewolwrimõõtlusesse Õnneliku Bill'iga. Ma pole sarnane hull."

„Ma tean, kes sa oled." Wiha, mida ta ola [illegible], mattis Morgan'i kahwatuks ühels silmapilgukš. Aga kohe tõi ta tagasi enesewalitsuse. „Kõigepealt teatan sulle [illegible]. Molly ja mina lawatsesime põgeneda täna öösel."

See teade tõmbas Landrie ettepoole oma toolis, nagu Mat märkas suure hawiga.

„Sa oled weider, Landrie. Juba paljas tüdruku nimi paneb su wõitlema."

„Peata oma neetud lobisemine ja kõnele selgelt. Mis on sinu ja Molly Aikensiga?"

„Üleks, ta ei armasta sind, Harry, [illegible] ma ei arwa, et see peataks sind. Sa oled selliki mees, kes wõtab tüdruku ükskõik mil wiisil. Õigusega wõi walega, ükskõik. Noh, olgu."

„Mine põrgusse oma moraaliga. Sa ütled, et Molly peab põgenema sinuga täna öösel?"

„Ta pidi, Harry. Isiklikult ja sõber, Õnnelik Bill, pani mulle [illegible], ja ettewõte on nõtas. Aga tahtis see see, et Molly ootab kolme juure [illegible] juures kell üksteist kolmkümmend täna öösel. Ma mõtlesin, et oleks hää rikkuda [illegible] ta lawatsus. Nii siis kuulsin Õnneliku Bill'i tooma teda minu juure."

„Õnneliku Bill'i?"